Всесоюзная библиотека имени В. И. Ленина

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Советэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 147 (5299) | 1947 оной июлиин 29, вторник | Сэн 20 мүнгэн

Артелиин Уставые сахилга—саг зуурын кампани бэшэ

«Колхозуудта хүдөө ажахын артелиин Уставые эбдэһэн ябадалнуудые усадхаха хамжаанууд тухай» ССР Союзай Министрнүүдэй Советэй ба ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй тогтоол гараһанһаа хойшо нэгэ жэл шахуу саг болохонь. Энэ саг соо манай большевистскэ партиг, манай советскэ түрэн хадаа колхозно демократиие өбдэхэ, хүдөө ажахын артелиин Уставые хазагайруулха ябадалнуудые өрид шууд усадхажа, хамтын ажалые агууехэ вождь И. В. Сталинай заанан ehoop, сталинска хуулиин ehoop хүтэлхэ тушаа ехэхэн амжалтануудые түйлаа гээшэ.

Иигэжэ өмхи гуримтай болоhон ябадалнуд хадаа ВКП(б)-гэй Центральна Комитедэй февральска Пленумэй табиһан түүхэтэ зорилгонуудые бэелүүлхэ, түбхын түрүүнэ, энэ жэлэй түсэбые бэелүүлхэ хэрэгтэ найдамтай нүхэсэл боложо үгэнө.

Ажахыгаа хүдөө ажалай артелиин Уставай ehoop ябуулха, элдэбын хуули буса юумэнүүдые гаргахаяа болихо гээшэ колхозой хүргжэхэ ба дэбжэхэ хэрэгтэ хэды шэнээн ехэ удхатай байһиень олонхи хүдөө ажахын артельнүүдэй ажал хүдэлмэри дээрэһээ харанабди.

ССР Союзай Верховно Советэй депутат нүхер Доржи Гармаевай хүтэлбэрилдэг Бичурын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель болбол хабарайнгаа тарилгые онсо һайнаар үнгэргөө. Социалистическэ адуу мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые бүхы түрэлөөрнь үлүүлэн дүүргэһэн байна. Мүнөө энэ артель хадаа колхозойнгоо центрые культурна болбосон болгохо тушаа ехэхэн эмхидхэлэй хүдэлмэриие хэжэ байна юм.

Тэрэшэлэн Мухаршэбэрэй аймагай «Красный Заган» колхозой гэшүүд болбол тариилга хэхэ, социалистическэ мал үсхэбэлхэ түсэбүүдээ амжалтатай һайнаар дүүргэжэ, мүнөө үбһэхуряалгые үндэр темпэйгээр ябуулжа байна. Гүрэндөө үялгата ehoop тушааха малажалай продуктнуудые болзорhоонь үрид бүримүһэн дүүргэһэн байна. Тэрээнтэй хамта 160 тонно харца талханай багтаха зернохранилище, залуу моридой байха типовой хоер байра барижа байха юм. Тус колхозой правленией хүтэлбэрилэгшэд хадаа гурбан һара үнгэрхэтэй хамта колхозойнгоо гэшүүдэй хамтын суглаан дээрэ ажал хүдэлмэриингөө хэрэсэргээр ябуулагдажа байһан тухай тоосоото өлидхэл хэдэг болонхой.

Республикын олонхи колхозууд болбол хүдөө ажахын артелиин Уставые өбдэһэн ябадалнуудтай эрид шангаар тэмсэжэ, колхоз доторой демократиие сахидаг болонхой.

ССР Союзай Министрнүүдэй Совет ба ВКП(б)-гэй Центральна Комитет болбол колхозуудта ажалта үдэрнүүдые үрихэ, тэрээнэй өө зөөриие хулгайлха, ондоо гээшэнь гаргашалха, колхозно олзо доходые бууруулгаар хубааха, ниитын газар үные бусад эмхи зургаануудта арендаар үгэхэ гэхэ мэтын ябадалнуудта эрид шууд өсөс табиха ehотой. Энэ хүдэлмэриие саг зуурын кампани шэнгээр ябуулжа болохогүй.

Хүдөө ажахын артелиин Уставые нариннаар сахижа, бодото дээрэнь большевистскээр бэелүүлхэ ажал хүдэлмэри хадаа манай партийна ба советскэ, илангаяа хүдөө ажахын органуудай хододоо ябуулха хүдэлмэри мүн. Тэрээн дээрэһээ тэдэнэй хүдэлмэри сэгнэгдэхэ байнабшуу. Мүн тэрээн дээрэһээ манай колхозуудай ажахые зүбөөр хүтэлхэ ябадал дулдыдаха байхэ юм.

Ушар нимэһээ колхозно ажабайдалай сталинска Уставые нарин нягтаар бэелүүлхэ хэрэгтэ хүнгэн хандажа ябашье болохогүй.

цинуудта арендаар үгэхэ, сабшалан ба газартаряалангайнгаа газарые дүүрэнээр ашаглан хэрэглэжэ шададаггүй, тэрээн дээрээ албахаагшадай болон бусадай адуу мал ямаршье түлбэригүйгөөр бэлшээжэ байһан ушарнууд үзэгдэжэ байха юм.

Союзна Правительствын дэргэдэхи колхозуудай хэрэгүүдые эрхилхэ Советэй түлөөлэгшын хабаадалгатайгаар, ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обком ба БМАССР-эй Министрнүүдэй Советэй эгүгөө хэһэн шалгалта хадаа үшөө Тарбагатайн, Мухаршэбэрэй, Бичурын аймагуудай зарим колхозуудта хүдөө ажахын артелиин уставые эбдэхэ ябадалнуудые элирүүлһэн байна.

Жэшээлхэдэ, Тарбагатайн аймагай «Политотдел», Сталинай нэрэмжэтэ колхозуудта, Бичурын аймагай, «КИМ», «Красная звезда», «Красный партизан», Крупскаягай нэрэмжэтэ колхозуудта, Мухаршэбэрэй аймагай «Политотдел», XVII партсъездын нэрэмжэтэ колхозуудта колхозно ажахын түсэбүүдые баталалга, оршо ба гаршын сметэ зохеолго ба баталалга, шэнэ гэшүүдые абаха ба гэшүүнһээ гаргалга. МТС-тэй договор баталха, ажалта үдэрэй сэгнэлтэ болон нормонуудые тогтоон баталха гэхэ мэтын шухалын шухала асуудалнууд хадаа бүхы колхознигуудай хамтын суглаан дээрэ бэшэ, харин тэрэ колхозуудай правленинүүдэй заседанинуул дээрэ зүбшэн хэлсэгдээд лэ үнгэрдэг байха юм. Иигэжэ хамтын һаналые, иигэжэ пинтэ колхознигуудай һанал бодолые тоохогүй, хүн зонhоо саагуур арад зоной асуудалые шиидхэхэ гэшэ манай колхозно байгуулалтада тон харша байна.

Бидэнэр иимэ ябалалтай эрид шанга тэмсэл хэжэ, өнөөниие үндэһөөрынь үгы болгохо ehотойбди. Тиигэбэл колхозойшье, колхознигойшье интересүүд хамгаалагдаха байна.

Хүдөө ажахын артельнүүдэй шалгалтын комиссинуудай хүдэлмэриие үг үндэһөөрынь һайжаруулангүйгөөр, тэндэ жэшээтэ һайн гурим байгуулжа болохогүй. Гэбэшье, дээрэ нэрлэгдэһэн ба бусалшье аймагуудта шалгалтын комиссинуудта хамтын суглаагаар һунгагдаагүй хүнүүд һуудаг. Тэрээнһээ гадна, тэдэнэр ehо тэды шалгалтануудые хэдэг байха юм. Колхозно кассаһаа мүнгэ, складһаа эдихэ юумые ишэ тиишэнь үрихэ ябадал гансахан лэ колхозой правленией түрүүлэгшын запискаар хэгдэдэг ушарнууд Сэлэнгын, Тарбагатайн, Иволгын аймагуудай колхозуудта үзэгдэдэг байха юм.

Партийна, советскэ ба хүдөө ажахын организацинууд болбол большевистскэ партий ба советскэ Правительствын политикые хазагайруулдаг, хүдөө ажахын артелиин Уставые эбдэдэг, ленинизмдэ харша ябадалнуудта шууд ба дахин дабтагдахагүй эсэс табиха ehотой. Энэ хүдэлмэриие саг зуурын кампани шэнгээр ябуулжа болохогүй.

Хүдөө ажахын артелиин Уставые нариннаар сахижа, бодото дээрэнь большевистскээр бэелүүлхэ ажал хүдэлмэри хадаа манай партийна ба советскэ, илангаяа хүдөө ажахын органуудай хододоо ябуулха хүдэлмэри мүн. Тэрээн дээрэһээ тэдэнэй хүдэлмэри сэгнэгдэхэ байнабшуу. Мүн тэрээн дээрэһээ манай колхозуудай ажахые зүбөөр хүтэлхэ ябадал дулдыдаха байхэ юм.

Ушар нимэһээ колхозно ажабайдалай сталинска Уставые нарин нягтаар бэелүүлхэ хэрэгтэ хүнгэн хандажа ябашье болохогүй.

ССР Союзай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй Министрын ПРИКАЗ

1947 оной июлиин 27 | № 47 | Москва город

Нүхэд солдадууд ба матросуу, старшинануу ба сержантнуу!

Нүхэд офицернүүд, генералнууд ба адмиралнууд!

Мүнөөдэр манай Уһан-Сэрэгэй Флот болбол бүхы зэбсэгтэ хүсэнүүд ба советскэ арадтаяа хамта Уһан-Сэрэгэй Флодой Үдэрые һайндэрлэжэ байна.

Уһан-Сэрэгэй Флодой һайндэрөөр дашарамдуулан Таанарые амаршалан баяр хүргэнэб!

Советскэ уһан-сэрэгэй хүсэнүүдэй личнэ составта манай Уһан-Сэрэгэй Флодой улам саашадаа амжалта туйлаха ба бэхижэхэ хэрэгтэнь, советскэ правительство ба нүхэр Сталинаар флодой урда табигдаһан зорилгонуудые дүүргэхэ хэрэгтэнь амжалта туйлахые хүсэнэб.

Уһан-Сэрэгэй Флодой үдэрөөр дашарамдуулан захирхамни хадаа:

Мүнөөдэр, июлиин 27-до, сэрэгэй корабльнуудһаа Ленинградта, Кронштадта, Таллинда, Балтийскада, Севастопольдо, Одессэдэ, Полярнада, Бакуда, Хабаровскада, Владивостогто, Порт-Артурта, Советскэ Гаваньда ба Петропавловк-на-Камчаткеда—хорин артиллерийскэ буудалгаар салют хэхэ.

Советскэ Уһан-Сэрэгэй Флот мандаха болтогой!

Советскэ зэбсэгтэ хүсэнүүд мандаха болтогой!

Манай хүсэ ехэтэ Эхэ орон мандаха болтогой!

Бүхэсоюзна Коммунистическэ Парти мандаха болтогой!

Манай вождь, агууехэ Сталин мандаха болтогой!

ССР Союзай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй Миниетр армиин генерал Н. БУЛГАНИН.

Албанска правительственна делегаци Москваһаа мордобо

Июлиин 26-да Албаниин Арадай Республикын Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ генерал-полковник Энвер Ходжа, Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын Орлогшо болон Дотоодын Хэрэгүүдэй Министр г-н Кочи Дзодзе, Юстициин Министр г-н Маноль Кономи болон бусад туршаалтай хүнүүд Москваһаа мордобо.

Центральна аэродром дээрэ эдэ мордогшодые СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын Орлогшо Н. А. Вознесенский, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын Орлогшо А. Я. Вышинский, Москвадэй Түрүүлэгшын Орлогшо П. В. Абрамов, Москва городой комендант генерал-лейтенант К. Р. Спилов. СССР-эй МИД-эй балканска орошуудай таһагые даагша А. А. Лаврещев, СССР-эй МИД-эй протокольно таһагые даагша Ф. Ф. Молочков үдэшэһэн байгаа.

Мүн тэрэшэлэн эндэһээ мордогшодые Москвада байгаа Миссиин членүүд өлшэн түлөөлэгшэ г-н М. Прифти түрүүтэй үдэшэһэн байха юм.

Үдэшэлгэн болохо дээрэ хүндэлэлэй харуул табигдаһан ба Албаниин арадай республикын ба СССР-эй түрэнэй гимнууд тэтгэдэһэн байна.

Аэродром болбол албанска болон советскэ туугуудаар шэмэгдэнхэй байба.

Албаниин Арадай Республикын эгүһээ

Генерал-полковник Энвер Ходжын мэдүүлгэ

Москваһаа мордохынгоо урда тээ аэродром дээрэ байхадаа Албаниин Арадай Республикын Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ генерал-полковник Энвер Ходжа иимэ мэдүүлгэ хэһэн байна гэбэл:

Советскэ Союзай хүндэтэ ба хани барисаата арадууд!

Бидэнэр, Албанска Арадэй Республикын правительственна делегаци мүнөөдэр танай Эхэ орон ба танай героическа столицаһаа мордоходоо бидэнэй ябаһан лэ газарта хаа-хаанагүй бүгдөөрөө айхабтар хани халуунаар ба үнэн зүрхэнһөө угтаһандань угаа баяртай байнабди.

Манай бишиихан арадта советскэ хүнүүдэй болон тэдэнэй хүтэлбэрилэгшэдэй үнэхөөрөө һай һанажа байһан ябадал хадаа, танай арадуудай агууехэ хүсэтэй, танай угаа ехэ үнэнтэ зүбөөр хандажа байһаниие харуулжа, таанарай энэрхы сэдьхэлэй али тухай үндэр дээдэ ба арюун сэбэр байһаниие гэршэлнэ гээшэ.

Имагтал советскэ арадуудай зохеон байһаниие харуулжа, таанарай энэрхы хамшагта юумэнүүдые танай орондо харанан байнабди.

Таанар болбол дайн сэрэгэй үеэ эгээн ехэ һандарал һүйдхэлдэ ороһон Эхэ ороноо һэргээн бодхоожо байнат, тиихэдэ дайнай айхабтар ехэ бэрхэшээлнүүдые дабажа гараһан, Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнда илаһан ба бүхы дэлхэйн арадуудые эгээн муухай богоолшолгоhоо аршалжа абаһан тэрэ баатарлиг зоригоороо, мүн тэрээндээ адли түргэнөөр ба шадамараар һэргээн бодхоожо байнат.

Советскэ ажылшадай жэшээгүй ехэ хэшээл зоригтойгоор хүдэлмэрилжэ байһиень хараабди. Танай улаан шуһаа адхаруулжа дайлалдаһан газар дээрэ, таанарай ба танай алдарта армиин гайхамшаг баатаршалгын үлыгэр жэшээнүүдые харуулһан газарта золтой сэнгэлиг ажабайдалые хайшаан гээд түргэнөөр һэргээн бодхоожо ба мандуулжа байһиень хараабди.

Танай ороной шэнэ үеын хүнүүдэй һуража ба хамтужүүлэгдэжэ байһан культурна болон урапһайхалай эмхи зургаануудта ябажа үзөөбди. Тэдэ бүгэдые сэдьхэлдээ бяртайгаар хаража гайхаһан байгаабди.

Танай хэрэг, танай алдарта вождь агууехэ Генералиссимус Сталинай хэжэ байһан хэрэгынь хэтэ мүнхэдөө оршохо байнабшуу. Иимэ һайханаар угтаһан ба манай арадта иигэжэ һай һанажа хандаһанайнь түлөө Генералиссимус Сталинда болон Советскэ Союзай правительствода албанска арадай ба албанска правительствын үмэнэһөө үнэн зүрхэнһөө халуун баясхалан хүргэнэб.

Бидэнтэй хэдэн дахин уулзаһан Генералиссимус Сталинай зүгһөө манай арад болон тэрэнэй делегациие айхабтар ехээр үндэлһэн ябадал, мүн манай ороной ажабайдалда ба манай хэнэн дайн сэрэг тухай тэрэнэй гүн ехээр һанаагаа табижэ байһан ябадал, бишиихан албанска арад тухай тэрэнэй хэлэһэн һайн һайхан үгэнүүд болбол Генералиссимус Сталин болон советскэ хүнүүдэй зүгһөө манай арадта гүнзэгыгөөр һай һанажа байһиень эгээн ехээр элишэлэн гэршэлнэ гээшэ.

Манай оронине һэргээн бодхоохо ба арад зондоо золтой жаргалтай ажа байдал түхеэрэхэ ябадалтай холбогдоhон тиимэ айхабтар шухала проблемэнүүдые Генералиссимус Сталинтай ба господин Молотовтой эүбшэн хэлсэһэн байгаабди.

Генералиссимус Сталин болон господин Молотов болбол манай ажаүйлэдбэри болон хүдөө ажалые машинануудаар ба эмсэг хэрэгсэлнүүдээр хангажа, Албаниин ажакые һэргээн бодхоохо хэрэгтэ туһалыт гэһэн, мүн тэрэшэлэн культурна байгуулалтын арадай гэгээрэл гэхэ мэтын талаар туһаламжа үзүүлыт гэһэн манай гуйлтые угаа дуратайгаар хангаһан байха юм.

Манай арад зон хадаа иимэ ехэ туһаламжа үзүүлһэнэйнь түлөө гүнзэгы баяртай байна гээшэ.

Албанска арад болбол хүсэн түгэс советскэ арадтай холбогдоhон агууехэ хани барисаниие бии бүхы хүсөөрэ аршалан хамгаалха ба бүхэжүүлхэ болоно, юундэб гэхэдэ тэрэ гээшэ албанска арад зондо тон үнэтэй байнабшуу.

Бишиихан албанска арад хадаа үнэн сэхэ ба хатуу зоригтой ханимнай байна гээшэ гэжэ Советскэ Союзэй арадуудай дүүрэн этигээд байхалань болоно.

Агууехэ Советскэ Союз мандаха болтогой!

Агууехэ Генералиссимус Сталин мандажа, танэй арадуудай эльгэ зүрхэнэй болон Албаниин бишиихан арадай эльгэ зүрхэнэйнь хүсэжэ байһан тэды шэнээн үни удаан сагта бэе мэндэ һуужа байлгэ!

Советско-албанска коммюнике

Июлиин 14-дэ Москвада Албаниин Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ болон Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр генерал-полковник Энвер Ходжа гэгшэ Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын Орлогшо ба Дотоодын Хэрэгүүдэй Министр Кочи Дзодзе ба бусад туршаалтай хүнүүдтэй хамта ерэһэн байна.

Нэгэ талаһаа СССР-эй Министрүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ И. В. Сталин ба СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотовой болон шүгөө талаһаа генерал-полковник Энвер Ходжын толгойлжо ябаһан Албанска Правительственна делегациин хоорондо хөөрэлдөөнүүд боложо, Советскэ Союз болон Албаниин хоорондохи экономическа ба культурна харилсаануу тухай асуудалнууд хани барисаанай ehoop зүбшэгдэн хэлсэгдэһэн байгаа.

Итальянска ба немецкэ фашистска эзэмдэгшэдэй зүгһөө Албанида айхабтар ехэ һандарал болон хүндэ хүшэр үхэл гэмтэл ушаруулһан дээрэһээ болон Албанида экономическа ба бусад туһаламжа үзүүлхэ тухай Албанска Правительствын гуйлтые хангаха гэжэ Советскэ Правительство болбол Албанида нэгэ багэ урьһаламжа үгэбэ, тэрээндээ оруулалсажа Советскэ Союз хадаа хүнгэн ажаүйлэдбэриие эмсэг хэрэгсэлнүүдые болон хүдөө-ажалай машинануудые Албанида үгэхэ юм, тэрээн тухай зохихо хэлсээн баталагдаһан.

Мүн тэрэшэлэн Советскэ Союз ба Албаниин һонирхожо байһан бусад асуудалнууд тушаа һанамжанууда андалдан мэдэлсэбэ.

Июлиин 26-да генерал-полковник Энвер Ходжа болон тэрээнтэй хамта ерэлсэһэн хүнүүд Тиранадаа бусахаар Москваһаа мордоhон байна.

ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

1947 ОНОЙ ИЮЛИИН 27-до БОЛОҺОН БМАССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ЗАСЕДАНИНУУД ТУХАЙ

Июлиин 27-до, үглөөнэй 11 часта, Эдир Харагшадай театр соо, БМАССР-эй Верховно Советэй хоердохи заседани болобо.

БМАССР-эй Верховно Советэй Түрүүлэгшэ депутат **Б. Л. Лобсанов** түрүүлэгшээр һууба.

Хэлсэхэ зүйлдэ—БМАССР-эй 1947 оной Гүрэнэй бюджет ба 1946 ондо БМАССР-эй Гүрэнэй бюджедэй дүүргэлтэ тухай БМАССР-эй Финансуудай Министр депутат **К. Д. Винтовкиной** элидхэлые зүбшэн хэлсэлгэ.

Депутат **Д. Ф. Колмаков** (Хойто-Байгалай аймагай Дээдэ-Ангарын округ), депутат **Д. Ц. Баирбиликтуев** (Кударын аймагай Кударын округ), нүхэр **О. Ш. Шадаров**—ажалшадай депутадуудай Мухаршэбэрэй аймагай Советэй Гүйсэдхэхэ Комитедэй түрүүлэгшэ, нүхэр **Ф. М. Леонов**—ажалшадай депутадуудай Городокско городской Советэй Гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ, депутат **Ц. С. Сампилов** (Түнхэнэй аймагай Цагаан-Нуурай округ), нүхэр **П. К. Халтанов**—ажалшадай депутадуудай Сэлэнгын аймагай Советэй Гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ, нүхэр **Е. М. Чесноков**—ажалшадай депутадуудай Кяхтын аймагай Советэй Гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ, депутат **Г. П. Цыганков** (Кабанскын аймагай Танхойско округ), нүхэр **Д. К. Мезенин**—ажалшадай депутадуудай Заиграйн аймагай Советэй Гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ, нүхэр **М. Л. Бибичков**—БМАССР-эй Коммунальна ажахын Министр, депутат **Ц. Н. Цыренжапов** (Яруунын аймагай Сосново-Озерско округ), депутат **В. Н. Дубровский** (Бичурын аймагай Партизанска округ), нүхэр **М. У. Харламов**—ажалшадай депутадуудай Бичурын аймагай Советэй Гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ, депутат **М. П. Хангалов** (Баунтын аймагай Прийсковэ округ), нүхэр **Д. Б. Цырендоржиев**—ажалшадай депутадуудай Хоринай аймагай Советэй Гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ, депутат **Л. П. Сабуров** (Улан-Удэ городэй Заводской округ), депутат **Б. Я. Криштаб** (Улан-Удэ городой Заудинска округ) гэгшэд үгэ хэлэбэ.

Энээгээр БМАССР-эй Верховно Советэй хоердохи заседани хаагдаба.

* * *

Июлиин 27-до, үдэшын 6 часта, эдхарагшадай театр соо, БМАССР-эй Верховно Советэй гурбадахи заседани болобо.

БМАССР-эй Верховно Советэй Түрүүлэгшэ депутат **Б. Л. Лобсанов** түрүүлэгшэ һууба.

Верховно Совет болбол БМАССР-эй 1947 оной Гүрэнэй бюджет ба 1946 ондо БМАССР-эй Гүрэнэй бюджедэй дүүргэлтэ тухай элидхэл хэһэн БМАССР-эй финансуудай Министр депутат **К. Д. Винтовкиной** түгэсхэлэй үгые дуулаба.

Һүүлээрынь БМАССР-эй Верховно Совет болбол БМАССР-эй 1947 оной Гүрэнэй бюджедые нэгэн дуугаар батална. «Бурят-Монгол Автономно Советскэ Социалистическэ Республикын 1947 оной Гүрэнэй бюджет» статья статьягаараа, удаань бүдээрээ нэгэн дуугаар баталагдаба.

Саашань, БМАССР-эй Верховно Совет болбол нүхэр М. А. Базановые Бурят-Монгол АССР-эй Гүрэнэй Аюулгүйе сахиха Министрээр томилхо тухай БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указые баталалгада оробо. Энэ асуудалда БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь депутат **В. Л. Островская** хэлэбэ.

БМАССР-эй Верховно Совет болбол «Нүхэр **М. А. Базановые** Бурят-Монгол АССР-эй Гүрэнэй Аюулгүйе сахиха Министрээр томилхо тухай» БМАССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указые нэгэн дуугаар баталаа.

БМАССР-эй Верховно Советэй хэлсэлгэ зүйлнүүд иигээд дүүрээ. Верховно Совет Түрүүлэгшэ депутат **Б. Л. Лобсанов** БМАССР-эй Верховно Советэй хоердохи сесси хаагдаа гэжэ соносхоно.

* * *

БМАССР-эй Верховно Советэй хоердохи сесси тухай дэлгэрэнгы тоосоонууд удаахи номернуудта гараха.

★ БМАССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ II СЕССИ ★

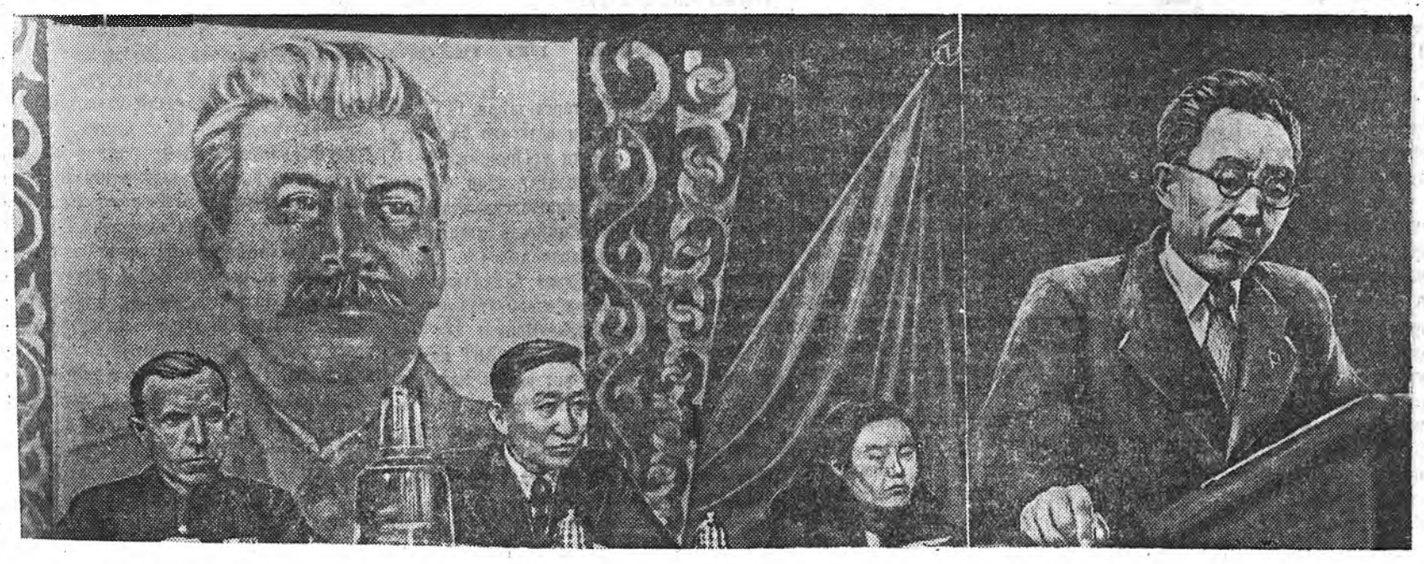

ЗҮРАГ ДЭЭРЭ: 1. БМАССР-эй Верховно Советэй түрүүлэгшэ депутат Б. Л. Лобсанов ба тэрэнэй орлогшонор депутадууд М. Конобеев, Д. Фомин. 2. БМАССР-эй финансын министр депутат К. Д. Винтовкин сесси дээрэ элидхэл хэжэ байна. 3. Сессиин заседанинуудай зал соо депутадууд элидхэл шагнажа һуунад.

Л. Великжанин ба М. Минеевэй фото.

БМАССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ II СЕССИ

БМАССР-эй 1947 оной Гүрэнэй бюджет тухай ба 1946 ондо БМАССР-эй Гүрэнэй бюджедэй дүүргэлтэ болоһон тухай

Бурят-Монгол АССР-эй финансныудэй Министр депутат К. Д. Винтовкиной элидхэлһээ

Нүхэд депутадууд!

Бурят-Монгол АССР-эй Верховно Совет болбол манай бүхы ороной Агууехэ Октябрьска Социалистическэ революциин 30-дахи ойдо бэлэдхэжэ байһан үедэ сугларба. Ленинградай хүдэлмэришэдэй ба Алтайска хизаарай колхознигуудай үүсхэлээр сталинска шэнэ табанжэлэй хоердохи жэлынь мүн болохо 1947 оной түсэбые болюорһоонь урид дүүргэхын түлөө бүгэдэ арадай мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрбэ.

Сталинска шэнэ табанжэлэй түрүүшын жэлдэ манай республика соо Улан-Удын Сэмбын фабрика, Селендумын моторо-заһабарилгын завод, Кяхтын гутаһай фабрика хүдэлжэ байгаа предприятинуудай зэргэдэ оруулагдаһан байха юм. Колхозно хэлэ хэдэн электростанцинуудай аригдажа ашаглалгада үгтэһэн байна.

Мүнөө жэлэй түрүүшын хахадта колхозуудай адуу малай тоо толгой нилээд олоюорһон байха юм. Газартаряалангай ажалай культурые дээшэлүүлхэ талаар нилээд хүдэлмэри ябуулагдаа, севооборот тогтоохо түсэб дүүргэгдээ, колхозуудта уһалууриин истемэ үргэдхэгдөө.

Республикын ажаүйлэдбэри зүргаан һарынгаа түсэбые үлүүбшэлэн дүүргэбэ.

ВКП(б)-гэй ЦК-гэй февральска Пленумэй түүхэтэ шиидхэбэри ба үндэр ургаса абаһанай түлөө Социалистическэ Ажалай Геройн нэрэзэргые олгохо ба хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдые СССР-эй орденуул болон медальнуудаар шагнаха тухай СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ Бурят-Монголой колхознигуудай, МТС ба совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй дунда ажалай ехэ дэбжэлтые гаргаба.

Нүхэд депутадууд! Республикын Министрнүүдэй Совет 1947 оной Бурят-Монголой Автономно Советскэ Социалистическэ республикын үгрэнэй бюджедые ба 1946 ондо бюджедэй дүүргэлтэ болоһоной тухай тоосоое БМАССР-эй Верховно Советэй үзэмжэдэ ба баталалгада табина.

Үнгэрэгшэ жэлэ манай республикын үгрэнэй бюджедэй дүүргэлтын дүнгүүд дээрэ түрүүлэн тогтожо хэлэхыемни зүбшөөрыт.

I. 1946 ондо БМАССР-эй Гүрэнэй бюджедэй дүүргэлтэ болоһон тухай

Бурят-Монгол АССР-эй гүрэнэй бюджет 1946 ондо оршын талаар 169 миллион 177 мянган түхэриг ба гаршын талаар 161 миллион 688 мянган түхэриг (гаргануудһаа 8 миллион 89 мянган түхэриг үлүү оршотойгоор) дүүргэгдэбэ.

Оршонууд үнгэрэгшэ жэл соо 1945 онойхидо орходоо 39 миллион 230 мянган хэриг гэхэ гү, али 40,9 процент, гаршануд 35,5 процент ехэ болоһон байха юм.

БМАССР-эй нютагай ба эдеэ хоолой ажаүйлэдбэриин Министерствонууд, БМАССР-эй Министрнүүдэй Советэй дэргэдэхи нютагай түлишын ажаүйлэдбэриин Управлени өөһэдынгөө предприятинуудай хүдэлмэридэ байһан ехэнүүд дутагдалнуудые г болзор соонь хэрбээ зайлуулһан ба одэй талаар уялгануулаа дүүргэхэ адалые хэрбээ хангаһан байгаа һаань, 946 он соо бюджедэй оршын талаар үргэлтын показательнууд бүри һайн йха байгаа.

Гол гол налогуудай түлбэринүүд 1946 соо дооро дурсагдагша хэмжээгээр үргэгдэһэн байха юм:

Товарна бэшэ операцинуудай налогһоо орохо мүнгэн 103, 2 процент

Олзын налогһоо орохо мүнгэн 103,9 процент

Хүдөө ажахын налогһоо орохо мүнгэн 102,3 процент

Гүрэнэй урьһаламжаһаа орохо мүнгэн зөөри 101,4 процент

Нютагай налогууд ба татабаринууд (киноустановкануудай налогһоо гадна) 108,0 процент

Эрьесын налогһоо орохо мүнгэн манай бюджедэй оршын эгээл ехэ хубинь мүн болоно.

Үнгэрөөшэ 1946 ондо нютагай-республиканска мэдэлтэй предприятинууд болон захын органууд үйлэдбэриин программануудые дүүргэхэ талаар хүдэлмэрэ нэгэлы шэнээн һайжаруулба. Улан-Удэ гороой коммунальна ажахын предприятинуудалдаа наймаанай организацинууд, нийн эдеэ хоолой организацинууд болон нютагай ажаүйлэдбэриин зарим предприятинууд продукци гаргаха түсэбөө дүүргэхэ үлүүгэн дүүргэхэ ябадалые түйлаһан йна. Гэхын хажуугаар эдеэ хоолой ажалэдбэриин Министерствын предприятинуд жэлэйнгээ программые оройдоо 74 процент дүүргээ. Бурмонголгражданстрой ест барилгын түсэбые 82 процент, БМАССР-эй Министрнүүдэй Советэй дэргэхи автотранспортын Управлениин ажаин органууд 86 процент түсэбөө дүүргэн байна. Аймагай, нютагай болон эдеэ олой ажаүйлэдбэриин предприятинуудлэйнгээ үйлэдбэриин программые дүүргэхэ талаар бүри бага процент харуулба.

Нютагай ажаүйлэдбэриин Министерство мэдэлтэй Сүхын арһанай завод муу хүнһэн дээрэһээ 1946 онойнгоо түсэбые ойдоо 85 процент дүүргэбэ. Үйлэдбэриин муугаар эмхидхэгдэнэн, түүхэй эдэй һаламжын материалнууд ба түлишынндэ саг соогоо абаашагдадаггүй дээрэһээ э завод саг үргэлжэ таһалдалтайгаар дэлмэрилһэн байна. Тэрэ завод дээрэ циалистическэ мүрысөөн тон хангалтайгөөр эмхидхэгдэһэн, хүдэлмэришэдэй г үргэлжын кадрнуудые нэгэ хүдэлжэ йгаа газартань бэхижүүлхын тулаа арамжатай нүхэсэл байгуулагдадаггүй йба.

Эдеэ хоолой ажаүйлэдбэриин Министервын предприятинууд түүхэй эд бэлэдхэ түсэбые дүүргэжэ шадаагүй дээрэһээ һалгаряагүйгөөр хүдэлмэрилдэггүй ба эр мөөн байдаг байба. Энээн дээрэһээ одукцинин өөрынь үнэ сэн ехээр үргэгдэн, түсэбэй ehoop өөрынь үнэ сэн 325 нган түхэриг өөр буулгадаха ehotoй йһан ааб, харин 428 мянган түхэриг өөр өөрэ үргэгдөөд байха юм. Эдеэ хоолой ажаүйлэдбэриин предприятинуудта мүнгэн ери суглуулха түсэб бүхы 1946 он соо ойдоо 20 процент дүүргэгдэжэ, 679 мянган түхэриг үгэй худалдаанһаа гадуурхи гээлтэнүүд хэгдээд байна.

Манай предприятинуудай, эмхи зургаанууд болон ажахын органуудай хүтэлбэрилэгшэдэй, плановигууд, экономистнуудболон главна бухгалтернуудай олонхинь ажахын-үйлэдбэриин ажал-ябуулгые шэнжэлэн хаража үзээхэ гэжэ оролдодоггүй, гаргагдажа байһан продукци гүрэндэ али зэргын үнэтэй болоноб гэжэ тооложо үзэдэггүй, эшаг үрэгүй гаршануудые усадхахын түлөө ба алмалта хэхын түлөө тэмсэл ябуулдаггүй байна.

Нютагай ажаүйлэдбэриин ба эдеэ хоолой ажаүйлэдбэриин Министерствонүүд, нютагай түлишын ажаүйлэдбэриин Управлени, автотранспортын Управлени бүхы 1946 он соо өөһэдтөө мэдэлтэй нэгэшье предприятиин квартальна тоосоое балансова комиссинууд дээрэ хаража баталаагүй.

Нүхэд депутадууд! Нютагай ба өдеэ хоолой ажаүйлэдбэриин предприятинууд ба ажахын органуудта байһан иимэ оршон байдал республикын бюджедэй оршын талые амжалтатайгаар дүүргэхэдэ һаад хэдэг байһан туладааа хойшодоо тэсэшэгүй болоно.

Гүрэнэй оршодо 1946 оной бюджедтэ кино ба бүсад сэнгэлгын газарнуудһаа 1 миллион 40 мянган түхэриг дутуу налог оруулагдаһан, кооперациһаа олзын налог 1 миллион 268 мянган түхэриг дутуутайгаар, тэрэнэй тоодо эд хэрэглэгшэдэй кооперациһаа 345 мянган түхэриг, олзоборилгын кооперациһаа 858 мянган түхэриг дутуутайгаар оруулагдаһан байха юм. Эрьесын налог мүн хүсэд дүүргэгдээгүй. Юуб гэхэдэ Заготзерно, Улан-Удын Госпивзавод, нефтеснаб, нютагай ажаүйлэдбэри ба олзоборилгын кооперацы гэхэ мэтын предприятинууд жэлэйнгээ үйлэдбэриин программануудые дүүргээгүй, харин ажахын зарим органууд тоосоо-түлбэриин жааг заршамые эбдэжэ хазагайруулһан байна.

Түлбэриин жааг заршамые эбдэгшэдтэ яла тохогдоһон байгаа. Жэшээлхэдэ 1946 он соо мяхаконсервнэ комбинат 63 мянган түхэригэй, Заготзерно—14 мянган, нефтеснаб—65 мянга, Маслобаза—33 мянга, механизированнэ шэлэй завод—62 мянга, Улан-Удын госпивозавод—92 мянган түхэригэй яла түрсэлэлгые түлэһэн байха юм.

Киноһоо орохо налогой нилээд ехэ хубинь ороогүй ушар гүрэнэй ба профсоюзно-ведомственнэ киносетиин тон хангалтагүй хүдэлмэрээр тайлбарилагдана. БМАССР-эй Министрнүүдэй Советэй дэргэдэхи кинофикациин Управлени профсоюзно-ведомственнэ киносетиине тоншье дутагдалтайгаар хүтэлбэрилһэн байна.

БМАССР-эй гүрэнэй бюджедэй ниитэ гаршануудһаа 1946 он соо арадай ажахын финансированида 22 миллион 457 мянган түхэриг гэхэ гү, али 78,3 процент 1945 онойхиһоо ехээр зорюулагдаһан байгаа. Социально-культурна хэмжээ-ябуулгануудта 109 миллион 240 мянган түхэриг гэхэ гү, али тэрэнэй урда тээхи жэлэйхидэ орходоо 26 миллион 338 мянган түхэриг үлүү гаргашалагдаһан байна.

1946 он соо бюджетнэ һомололгонуулһаа гүрэнэй ехэ мүнгэн зөөри хэрэглэгдээгүй үлэбэ. Жэшээлхэдэ, арадай ажахыда бүхы дээрэнь 1 миллион 902 мянган түхэриг хэрэглэгдээгүй үлөө, тэрээнһээ коммунальна гэр байрын ажахыда 1 миллион 323 мянган түхэриг хэрэглэгдээгүй үлэһэн байха юм. Юуб гэхэдэ Улан-Удэ городто гэр байрын барилгын ба городые болбосон түхэлтэй болгохо түсэб дүүргэгдээгүй байшоо. Социально-культурна хэмжээ-ябуулгануудта 4 миллион шахуу түхэриг хэрэглэгдээгүй үлэшоо. Эдэ барилгануд хадаа гэгээрэлэй, элүүрые сахилгын Министерствонууд ба ажалшадай депутадуудай нютагай Советүүд социальна культурна эмхи зургаануудай сетиие дүүрэн хүсэдөөр дэлгэрүүлхэ ябадалые хангаагүй. барилгын талаар һомололгые хэрэглэжэ шадаагүй гэжэ харуулна.

1946 он соо бюджедэй оршын талые дүүргэлтээр һайн показательнуудые манай республикын дооро дурсагдагша аймагууд ба городууд харуулһан байна гэбэл: Баргажанай, Баунтын, Заиграйн, Закаменай, Иволгын, Курумканай, Прибайкальска, Хойто-Байгалай, Сэлэнгын, Түнхэнэй аймагууд, Городок ба Кяхта городууд болоно. Эдэн, Хэжэнгын, Кударын, Ахын, Тарбагатайн аймагууд ба Бабушкин город хангалтагүй показательнуудые үгөө.

Дайнай һүүлэй үедэ бюджедые дүүргэлтэ болгохо талаар эмхидхэлэй ба олонинтын дундахи хүдэлмэриие улам үргэнөөр дэлгэрүүлһэнэй үндэһэ һүүри дээрэ хүдэлмэреэ шэнэдхэн табиһанай аша үрөөр БМАССР-эй финансныудай Министерство ба республикын нютагай финансова органуудай аппарат финансова хүдэлмэриин гол гол һалбаринуудаар показательнуудые нэгэ хэды шэнэзэн һайжаруулһан байха юм. Гэхэтэй нэгэн хамта манай хүдэлмэридэ хэдэ хэдэн дутагдалнууд байһаар зандаа. Тиимэһээ финансныудай Министерство ба тэрэнэй нютагай органууд болбол манай орон соо шалгагдаһан, социалистическэ мүрысөөнэй аргые үргэнөөр хэрэглэн гэлэ дутагдалнуудые зайлуулхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа гаргажа байна.

II. БМАССР-эй 1947 оной Гүрэнэй бюджет

Нүхэд депутадууд! 1947 оной БМАССР-эй гүрэнэй бюджедэй проект сталинска шэнэ табанжэлэй хоердохи жэлдэнь манай республикын арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ түсэбтэй тааралдуулан зохеогдоһон байна юм.

Бюджедэй юрэнхы хэмжээ Бурят-Монгол АССР-эй Министрнүүдэй Советээр оршо ба гаршын талаар 209 миллион 898 мянган түхэриг гэхэ гү, али 1946 онойхидо орходоо 29,8 процент дээгүүр тодорхойлогдоһон байна.

БМАССР-эй республиканска бюджет 72 миллин 485 мянган түхэригөөр тогтоогдобо. Энэ 1946 онойхидо орходоо 57 миллион 296 мянган түхэриг гэхэ гү. али 25.5 процент үлүү болоно. Аймагай, городской, поселково, сомоной ба хүдөөгэй бюджедүүдэй хэмжээн 1947 ондо 137 миллион 412 мянган түхэригөөр тодорхойлогдобо. Энэ хадаа үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 104 миллион 392 мянган түхэригөөр гэхэ гү, али 31,6 процентээр үлүү гарана.

Гүрэнэй бюджедэй оршонууд

Бурят-Монгол АССР-эй бюджедэй оршын тала мүнөө жэл соо иимэнүүд мүнгэнүүдһээ бүридэһэн байха ehотой гэбэл:

(мянган түхэригөөр)

Эрьесын налогһоо орохо мүнгэн	112.586
Гүрэнэй предприятинууд ба организацинуудай олзоһоо орохо мүнгэн	12.715
Олзын налог ба предприятинууд болон организацинуудһаа оруулагдаха бүсад налогууд	12.825
Арад зонһоо суглуулагдаха гүрэнэй налогуудһаа орохо мүнгэн	21.174
Нютагай налогууд	13.620
Гүрэнэй урьһаламжануудһаа орохо мүнгэн	23.198
Бүсад мүнгэн	13.780

Гүрэнэй предприятинууд ба организацинуудһаа орохо мүнгэн зөөри

Эрьесын налог болбол бюджедэй оршонуудай тон ехэшэг ба шидхэхы хубинь болоно. Тэрээнһээ орохо мүнгэн манай республикын бюджедтэ недондо жэлэйхидэ орходоо 49 миллион 900 мянган түхэриг ехээр оруулагдаха ehотой ба орой хамта дээрэ 112 миллион 586 мянган түхэриг болоно гэхэ гү, али 1947 оной Бурят-Монгол АССР-эй бүхы бюджедэй 53,6 процентнь болоно.

Эрьесын налогһоо манай республикын бюджедтэ иимэ ехэ мүнгэ оруулхын тулада 1 миллиард 46 миллион түхэриг гэхэ гү, али үнгэрэгшэ 1946 ондо бодото дээрэ дүүргэлтэ болоһонһоо 257 миллион түхэриг үлүүтэй эрьесын налогой бүхы контингентын мүнгые оруулха ябадалые хангаха хэрэгтэй.

Эрьесын налогой гүрэнэй бюджедтэ иимэ ехэ удхашанартай байһан туладань Министерствонууд, БМАССР-эй Министрнүүдэй Советэй дэргэдэхи управлениинууд, ажалшадай депутадуудай нютагай Советүүд хадаа эрьесын налогой эхи захань мүн болохо өөһэдынгөө үйлэдбэриин программануудые болон эд бараанай эрьесын түсэбые дүүргэхын хойноһоо ажахын органуудай хүтэлбэрилэгшэдэй харюусалгые эрид дээшэлүүлхэ ehотой.

Зарим аймагуудта (Бичурын, Кяхтын, Сэлэнгын ба бүсад) ажалшадай депутадуудай нютагай Советүүд гүрэнэй оршын асуудалнуудта зохистой анхаралаа табинагүй гэжэ хэлэхэдэ болоно.

Ажахын органуудай зарим хүтэлбэрилэгшэд өөһэдынгөө системын предприятинуудта гүрэнэй бюджедэй үмэнэ уялгануудаа дүүргэхэ асуудалнуудта хайша хэрэгээр хандаха ябадалые гаргаһан дээрэһээ эрьесын налогые саг болзоо соонь түлөөгүй байһан туладаа яла ехэ ехээр түлэжэ финансова санкциде орооһониень тэмдэглэхэ шухала байна. Тэдэ хадаа Мяхаконсервнэ комбинат (директорынь нүхэр Сарбаев), Востокзаготзерногой Бурят-Монголой конторо (эрхилэгшэнь нүхэр Стонис), Маслотрест (эрхилэгшэнь нүхэр Трикин), Улан-Удын госпивозавод (директорынь нүхэр Берлович) болоно.

Гүрэнэй предприятинуудай ба нютагай мэдэлтэй организацинуудай олзоһоо орохо мүнгэн Бурят-Монгол АССР-эй бюджедэй оршонуудта нилээд ехэ һуури эзэлхэ ба орой хамта дээрэ 12 миллион 715 мянган түхэриг болоно.

Ажаүйлэдбэриин ба худалдаа-наймаанай предприятинууд продукци гаргалгын түсэбэй ehoop даалгабаринуудые дүүргэхын ба үлүүбшэлэн дүүргэхын тулада бүхы аргаболомжотой байһан туладаа бюджедэй оршонуудта нэмэжэ мүнгэ оруулха ябадалые дээшэлүүлхэ условинуудые байгуулха мүн лэ бүхы арга-боломжотой байна.

Металлоширпотреб завод гэжэ нютагай ажаүйлэдбэриин Министерствын предприяти 1946 онойнгоо үйлэдбэриин программые 121 процент дүүргэһэн байна. Эндэ ажалай бүтээсэ түсэбөө 119,7 процент үлүү байгаа, продукциин өөрынь үнэ сэн 11,4 процентээр химдаруулагдаа. Тиимэһээ эндэ 94 мянган түхэриг алмагдаһан ба мүнгэ суглуулха түсэб 104,8 процент дүүргэгдэһэн байха юм.

Весоремзавод үйлэдбэриин программые 124,2 процент дүүргээ. Ажалай бүтээсэ 9 процентээр дээшэлээ, гаргагдаһан продукциин өөрын үнэ сэн 6,2 процентээр химдаруулагдаа. Эндэ мүн алмалта хэһэнэй ашаар мүнгэн зөөри суглуулха түсэб 204 процент дүүргэгдэбэ.

Хүдөө ажахын Министерствын предприятинуудай дунда жэлэйнгээ программые 142,6 процент дүүргэһэн, продукциин өөрынь үнэ сэнгые 8 процентээр химдаруулһан машинно-тракторна мастерской муу бэшэ показательнуудтай байна. Эндэ 104 мянган түхэриг алмалта хэгдэжэ мүнгэн зөөри суглуулха түсэб 104,2 процент дүүргэгдээ.

Эдэ предприятинуудай жэшээ ба дүй дүршэлые шэнжэлэн үзэжэ манай республикын бүхы предприятинуудта дэлгэрүүлхэ, тэрээнние ниитын дунда тараахэ хэрэгтэй.

Тоод, республиканска мэдэлтэй предприятинууд бултадаа тиимэ хангалтатайгаар хүдэлмэрилоогүй.

Эдеэ хоолой ба амтата эдеэ хоолой ажаүйлэдбэриин предприятинууд үйлэдбэриин даалгабаринуудые, өөрынь үнэ сэнгые химдаруулха ба ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ түсэбые дүүргэжэ шадаагүй байһан дээрэһээ бюджедэй үмэнэдэхи уялгые ойдоо 57.8 процент дүүргэһэн байна.

Нютагай түлишын ажаүйлэдбэриин Управлениин, автомобильна транспортын Управлениин, барилгын материалнуудай Управлениин предприятинууд даалгабаринууд бүхы талаар үйлэдбэриингөө программые дүүргээгүй дээрэһээнь энэнь тэдэнэй финансова байдалда муугаар нүлөөлжэ, бюджедэй үмэнэ уялгануудаа дүүргэхэ хэрэгтыень таһалдуулһан байгаа.

Нютагай ажаүйлэдбэриин Министерствын предприятинууд нэгэдэхи кварталай үйлэдбэриин программые 99,8 процент дүүргэбэ. Тоод, Сүхын арһанай завод квартальна программа ойдоо 79,1 процент, һэеын фабрика 84,3 процент квартальна программаа дүүргээд байһан ушар тэрэ дунда показателяар далдалагдаад байна. Нютагай ажаүйлэдбэриин предприятинуул мүнгэн зөөри суглуулха түсэбые ойдоо 19,4 процент, 1947 оной түрүүшын хахад жэл соо бюджедэй үмэнэ уялгаяа ойдоо 38,0 процент дүүргээд байна.

Эдеэ хоолой ажаүйлэдбэриин предприятинууд нэгэдэхи кварталай квартальна программые ойдоо 60,7 процент дүүргэбэ. Тэрэнэй тоодо госпивозавод 23 процент. Үнэгэтэйн жэмэсэй-овощной завод 81,8 процент, тарыа татаха предприятинууд 96,6 процент квартальна түсэбөө дүүргэбэ. Эдеэ хоолой ажаүйлэдбэриин Министерствода программые иимэ муугаар дүүргэдэг ушарые шухала хэрэгтэй түүхэй эд үгы байна гэжэ шалтагаалан тайлбарилдаг юм. Гэбэшье түүхэй эд бэлэдхэхэ талаар эрөөтэй һайнаар хүдэлмэрилхэ ябадалые харуулнагүй. Эдеэ хоолой ажаүйлэдбэриин Министерствын предприятинууд 100 мянган түхэриг түсэбэй ehoop олзо оруулха ehотой байбашье, харин бүхы дээрээ 51 мянган түхэригэй гарзада ороод байна. 1947 оной хахад жэл соохи бюджедэй үмэнэ уялгануудаа бүхы жэлэй уялгаһаа ойдоо 18,9 процент дүүргэһэн байна.

Барилгын материалнуудай ажаүйлэдбэриин Управлениин предприятинууд квартальна программаа 98 процент дүүргэһэн байхадань харин кирпичисын завод түсэбөө ойдоо 60 процент дүүргэбэ.

Мүн хүдөө ажахын Министерствын предприятинууд ба автомобильна транспортын Управлени бюджедэй үмэнэ өөһэдынгөө уялгануудые муугаар дүүргэнэ.

Аймагай ажаүйлэдбэриин хүдэлмэри дээрэ тусгаар тогтожо хэлэхэ зэргэтэй.

Аймагай ба городской нютагай ажаүйлэдбэриин предприятинууд 1946 оной программые ойдоо 85,2 процент дүүргэбэ. 22 промкомбинадуудһаа ойдоо 5-нь (Улан-Удын, Заиграйн, Хэжэнгын, Сэлэнгын,Ториин) жэлэйнгээ программые дүүргэһэн байха юм. Программые дүүргэдэггүй ушар ба ажалай бүтээсын тон бага байһан ушар мүнгэн зөөри суглуулха түсэбые дүүргүүлээгүй. Эд бараае худалдажа ойдоо 187.300 түхэриг олзо оруулагдаа. Гэбэшье, 1 миллион 219 мянган түхэригэй олзо оруулагдаха түсэбтэй байгаа. Хүтэлбэрилэгшэдэй эзэн бусаар ба хайхарамжагүйгөөр хандаһан дээрэһээ 404 мянган түхэриг худалдаа наймаанһаа гадуурхи гээлтэ хэгдэһэн байна. Жэл соо мүнгэн зөөри суглуулха түсэб эндэ ойдоо 3,9 процент дүүргэгдээ. Иимэ байдал хадаа аймагай нютагай ажаүйлэдбэриин предприятинуудта финансовэ имагта шахарлуу шанга байдал бии болгоһон байна.

1946 он соо эдеэ хоолой ажаүйлэдбэриин аймагай предприятинууд мүн лэ тон хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилбэ. Валова продукци гаргаха түсэб ойдоо 73,8 процент дүүргэгдээ. Нютагай түүхэй эдые бэлэржэ олохо ба тэрээниие хэрэглэхэдэ шухала үүсхэлгүй байһан ушар программые дүүргэдэгтүйнь гол шалтагаань болоно. Өөрын түүхэй эдэй база дээрэ өдеэ хоолой комбинадуудта продукци гаргалга ойдоо 10 процент болоно. Тэдээнэй өөһэдын бэлэдхэлэй түсэб ойдоо 10-һаа 20 хүртэр процент дүүргэгдэһэн байгаа. Жэшээлэгдэжэ байгаа продукциин коммерческэ өөрынь үнэ сэн өөрынь бодото үнэ сэндэ орходоо 325 мянган түхэригөөр ехэ болоһон гэхэ гү, али 10,7 процентээр үнэтэй болоһон байха юм. Иимэ «хүдэлмэриин» эсэстэ продукциие худалдажа мүнгэн зөөри суглуулха түсэб 1946 он соо 20,3 процент дүүргэгдэһэн байна. Тиин эдеэ хоолой ажаүйлэдбэриин аймагай предприятинууд 719 мянган түхэриг мүнгэн зөөри дутуу олоһон байха юм. Эдеэ хоолой ажаүйлэдбэриин аймагай предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэдэй эзэн бусаар, үүсхэлгүйгөөр хандадаг дээрэһээ ба мүн ажалшадай депутадуудай нютагай Советүүдэй болон эдеэ хоолой ажаүйлэдбэриин Министерствын талаһаа тэдээнэй хүдэлмэриие хинажа байдаггүй дээрэһээ ипюумэн гараба гээшэ.

Гэбэшье, аймагай ажаүйлэдбэриин предприятинууд мүнөө жэл недондо жэлэйхидадли мүн лэ хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилжэ байна. **Ажалшадай депутадуудай нютагай Советүүд промкомбинадуудай ба производственнэ комбинадуудай ажахын ба финансова ажал-ябуулгые эрид һайжаруулха шухала хэмжээнүүдые абанагүй.**

Республиканска мэдэлтэй ажахын органуудай муу хүдэлмэри олзонуудһаа ороо мунгэнэй талаар бюджедэй оршын талые дүүргэхэгүйн аюул бии болгоно.

Ажалшадай депутадуудай нютагай Советүүд ба финансова органууд үйлэдбэриин экономикые гүнзэгыгөөр шэнжэлэн үзэжэ байха, ажахын органуудай ажахын болон финансова ажал-ябуулгые нарин нягтаараа шалгажа байха, мүнгэн зөөри суглуулгаа туһалжа байха ба бюджедтэ оруулагдахаа түлбэринүүдые болзор соонь ба дүүргэнэн оруулжа байхын тулада хэмжээ абажа байха үүлгатай. Областной, тэрэшэлэн аймагай ажаүйлэдбэриин хүдэлмэриие эрид һайжаруулха условинуудые мүнөө жэл һаһаа бии юм. Юуб гэхэдэ ажаүйлэдбэриин ажахын ба финансова байдалые һайжаруулхаа зорилготойгоор РСФСР-эй Министрнүүдэй Советэй өнэ оной июниин 11-эй тогтоолоор манай республикын нютагтаа мэдэлтэй предприятинуудай өрьесын мүнгэн зөөриие ехэ болгохын тулада областной ажаүйлэдбэридэ 1 миллион 200 мянган түхэригэй зээли үгтэһэн ба аймагай ажаүйлэдбэридэ бюджетнэ финансированиие болгогдожо 700 мянган түхэриг табигдаһан байна. Гадна, БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет аймагай ажаүйлэдбэриие хүгжөөлтэдэ зорюулагдаһан республиканска фондһоо өрьесын мүнгэн зөөридэ нэмэлтэ болгохын тулаа 312 мянган түхэриг таһиһан байна.

Правительствын үзүүлһэн энэ туһалажа хадаа нютагай ажаүйлэдбэриин Министр депутат Гурьяновые ба эдеэ хоолой ажаүйлэдбэриин Министр депутат Красильниковые болон ажалшадай депутадуудай аймагуудай, городской Советүүдые өөһэдтөө мэдэлтэй предприятинуудайгаа хүдэлмэриие үндэһөөрынь шэнэдхэн табихыень, үйлэдбэриингөө түсэбые дүүргэхэ ба үлүүбшэлэн дүүргэхэ, өөрынь үнэ сэнгые химдаруулха, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ ябадал туйлахыень ба бюджедэй үмэнэ уялгануудаа дүүргэхэ ябадал хангахыень уялгална гээшэ.

Арад зонһоо орохо мүнгэн зөөри

Мүнөө жэл налог ба татабариин түсэбые дүүргэлтэ республика соо бүхыдөө, тэрэшэлэн аймагууд ба городуудай олонхидо, тэдээнэй тоодо урдань ехээр гээгдэжэ ябаһан Закаменай ба Кяхтын аймагуудташье һайжарба. Гэхэтэй хамта Иволгын, Кударын, Тарбагатайн аймагуудта налоговой хүдэлмэридэ һайжарал туйлагдаагүй. Энээндэ дурсагдагша аймагуудай ажалшадай депутадуудай нютагай Советүүд болон финансова органууд анхаралаа хандуулха ehотой.

Колхозуудһаа оруулагдаха 404.530 түхэригэй олзын налогой урдын үри доемхые түлэхыень болюулжа, парти ба правительство манай республикын колхозуудта ехэ туһаламжа үзүүлбэ гэжэ тэмдэглэхэ шухала. Гадна 1947 он соо недондо жэлэй нормонуудтай жэшээлхэдэ хүдөө ажахын налог ашалгын талаар олзын нормо 25 процент бага болгогдоһон байна.

Гэртээ ами-аминдаа хүдэлмэрилжэ байһан кустарьнууд ба ремесленнигүүдые тодоруулан тэдээндэ налог ашаха ябадалые дутагдалтайгаар ябуулдаг ушар финансова органуудай налоговой хүдэлмэридэ байгаа дутагдалнуудай нэгэн гэжэ тоологдохо ehотой.

Энэ оной май соо гаргагдаһан СССР-эй арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба хүгжөөхэ Гүрэнэй Хоердохи урьһаламжа бүхы советскэ ороной ажалшадтал адли, мүн манай республикын ажалшадаар утаа ехэ патриотическа дэбжэлтэтэйгээр угтагдаһан байгаа. Урьһаламжа тарааһанһаа хойшо гурбадахи үдэрэй дүүрэжэ байхадань хараалагдаһанһаан нилээд ехээр урьһаламжа захигдаһан байгаа. Бурят-Монгол АССР-эй ажалшад гүрэндөө 52 миллион 361 мянган түхэриг гэхэ гү, али үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо 2 миллион түхэриг үлүү урьһаар үгэбэ. Республика соо урьһаламжа захилга юрэнхы дээрээ 109,7 процент дүүргэтэжэ бүхы городуудта ба аймагуудта хараалагдаһанһаа үлүүгээр тараагдаһан байха юм. Манай республикын колхозчинууд тайнгэй һүүлэй сталинска табанжэлэй хоердохи жэлэй арадай ажахын түсэбөөр хараалагдаһан ашуехэ программые финансировалха хэрэгтэ өөрынгөө зөөреэр туһалалсаха гэһэн хүсэлөөр зоригжожо урьһаламжа гараһан түрүүшын үдэрһөө эхилэн захиһан урьһаламжала саг болзорһоонь урда ба дүүрэн сэбэр мүнгөөр түлэһэн байгаа.

Нөөсэлгын кассануудта мүн мүнгэ хадаллалга жэлһээ жэлдэ ургажа байна. 1946 он соо республикын нөөсэлгын кассануудта хадагалагдаһан мүнгэнэй тоо 8 миллион түхэригөөр дээшэлһэн байна. Мүнөө жэл мүн ургажа үргэлжэлнөөр, мүнөө үедэ хадагалагдаһан мүнгэн 35 миллион түхэриг өөрөө үлээд байна. Нөөсэлгын кассануудай операциинууд жэл бүри үргэлжэ байна гэбэшье, тэдэнэй хүдэлмэридэ үгөө олон дутагдалнууд байха юм. Мүнгэ нөөсэлгэдые ба гартаа урьһаламжа барижа, байгшадые муугаар хангадаг, тэдээнэй даалгабаринуудые удааруулдаг, ариг сэбэр бэшэ гэр байратай тиимэ нөөсэлгын кассануд байдаг. Нөөсэлгын кассануудай хүдэлмэриие жэшээтэ һайнаар табихые түйлаха хэрэгтэй.

Хэдэ хэдэн аймагуудта гүрэнэй страхованиин үүргые сэгнэдэггүй, уялгата оклахной страховани тухай Хуулиин 38-дахи статья бүдүүлигээр хазагайруулагдана.Ториин ба Түнхэнэй аймагуудта страховалагдаһан адуу малнуудай үхэһэнэй тухай актнууд сомоной ба хүдөөгэй Советүүдэй гүйсэлкомуудай түрүүлэгшэдээр, гү, али тэдэ Советүүдэй өтигэмжэтэй болон депутадуудаар зохеогдодог бэшэ, харин адуу мал үхүүлһэндээ гэмтэй бусад нюурнуудаар ба ветеринарна хүдэлмэрилэгшэдөөр зохеогдодог байна. Яруунын аймагта акт зохеолго удааруулагдалаг дээрэһээ үхэһэн малай түлөө колхозуудта страховой мүнгэ-түлэлгэ мүн хойшолуулагдаг байба. Госстрахын органууд һайндуранай страхованиин тухай арад зоной дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри дутагдалтайгаар ябуулдаг, һайндуранай агентнуудай сетиие байгуулгые дүүргээгүй. Ажалшадай депутадуудай нютагай Советүүд ба финансова органууд гүрэнэй страхованиие үргэнөөр дэлгэрүүлхэ хэмжээ абаха ehотой.

(Үргэлжэлэлынь Здахи нюурта)

БМАССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ II СЕССИ

БМАССР-эй 1947 оной Гүрэнэй бюджет тухай ба 1946 ондо БМАССР-эй Гүрэнэй бюджедэй дүүргэлтэ болоҺон тухай

Бурят-Монгол АССР-эй Финансныудай Министр депутат К. Д. Винтовкиной элидхэлһээ

(*Үргэлжэлэл*)

1947 ондо БМАССР-эй Гүрэнэй бюджедэй гаршануд

...ят-Монгол АССР-эй бюджедэй ehoop ...нгэнүүдые мүнөө жэл гаргашалха ...араалагдана гэбэл:

	Мянган түхэригөөр.
...дай ажахыда	29.520
...тэрэнэй тоодо:	
...ийлэдбэри	4.114
...ө ба ой модоной ажахы	10.273
...мунальна гэр-байрын ажахы	10.199
...иально-культурна хэмжээ-ябуулганууда	151.225
...тэрэнэй тоодо:	
...эрэл	87.154
...урые сахилга ба физкультура	61.356
...иальна тэдхэмжэ	2.715
...нэй управлениин органууда	28.317
...жедэй бусад гаршануд	836
Бүхы гаршануд	209.898

Гүрэнэй зөөриин иимэ шеглүүлгэ хадаа энэ оной бюджедэй урда табигдаһан арадай ажахын түсэб ба даалгабаринуудай показательнуудтай таараха ба манай республикын арадай ажахын ба культурын саашанхи хүгжэлтые хангаха байна.

Арадай ажахыда һомололго оруулга хадаа үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ 7 миллион 63 мянган түхэригөөр гү, али 31,4 процентээр ургаһан байна. Тиихэдэ социально-культурна хэмжээ-ябуулганууда — 41 миллион 985 мянган түхэригөөр гү, али 38,4 процентээр, гүрэнэй захиргаанай органуудые хангалгада 2 миллион 352 мянган түхэригөөр гү, али 9,1 процентээр урган дээшэлһэн байна.

Арадай ажахые финансировалга

...дай ажахыг талаар һомологдохоор хаһаһан гол мүнгэн зөөри хадаа хэмбуулганууд ба республикын коммунальна гэр байрын ажахыда хандуулагдаһан.

...жэлдэ хүдөө ажахыда гаргаһан ...болбол 8 миллион 271 мянган ...өөр тодорхойлогдоно. Гэхэ зуура ...шэ жэлдэ 7 миллион 289 мянган ...хэрэглэгдэһэн байха юм.

...өө ажахын талаар хэмжээ-ябуулганые мүнгөөр хангалга хадаа «Дайнай ...үеэ хүдөө ажахые хүгжөөн дэбдэхэ хэмжээнүүд тухай» ВКП(б)-гэй ...й февральска пленумэй түүхэтэ ...хиһэбринүүд ба ВКП(б)-гэй Бурят-...ой Обкомой 26-дахи пленумэй ...хэринүүдээр табигдаһан зорилгоо...дай дүүрэн зохилдохо байна.

...мунально-гэр байрын ажахыда гаргаша болбол 10 миллион 199 ...ө түхэригөөр тодорхойлогдоһон гэхэ ...ая 1946 онойхиһоо хоер дахин ургаһан байна. Энэ һомологдлын гол мүнгэн— ...ллион 260 мянган түхэриг хадаа го...ө ба аймагуудай центрнүүдэй гэр ...мунальна барилга ба болбосон ...тай болголгодо хандуулагдаһан байна.

...1947 оной бюджедээр манай республи...ын столица Улан-Удэдэ иимэ оруулалга...ууд хараалагдана гэбэл: 52 квартиратай ...барилгада — 420 мянган түхэриг, 26 ...ртиратай гэр барилгада—730 мянга, ...квартиратай гурбан гэр барилгада — ...4 мянган түхэриг ба банно-прачечна ...бинадай барилгада — 400 мянган ...ө үгтэхөөр хараалагдана. Үргэлжэлжэ ...гаа уһа хаалгын дааманба барилгада 1 ...ллион түхэриг ба улицануудта шулуу ...ннэдэ 550 мянган түхэриг гаргагдаа...р хараалагдана.

...Манай республикын городууд, аймагай ...ргүүд ба хүдэлмэришэнэй поселогуу...д болбосон түхэлтэй болгохо хэрэгтэ 2 ...ллион 800 мянган түхэриг гаргахаар ...ралагдана.

...БМАССР-эй коммунальна ажахын Ми...нистерство ба ажалшадай депутадуудай ...Улан-Удын городской Советэй гүйсэдхэхэ...итет болбол 1946 оной бюджедээр ха...ргаһан гэр байрын ба болбосон ...тай болгохо хэрэгтэ һомологдоһон ...ө хангалтагүйгөөр ашаглаһан ...ба. Банна-прачечна комбинат барилга...ын һомологдоһон 300 мянган түхэриг ...дөө ашаглагдаагүй, барилгын органи...ууд 203 мянган түхэриг хэмжээнэй ...ын зөөриие ашаглаагүй. Болбосон тү...тай болгохо хэрэгтэ һомологдоһон мүнгэ...й 438 мянган түхэригые, тэрэ тоодо ...нуудые асфальтировалха ба тэдэндэ ...ууд дэбдихэ талаар 114 мянган түхэ...г, аймагуудай центрнүүдые ногооруулха ба болбосон түхэлтэй болгохо талаар ...ологдоһон 324 мянган түхэриг ашаг...лагүй байна. Мүн тэрэшэлэн Улан-Удэ ...ого гэр байрын барилгын талаар ха...лагдаһан ехэ мүнгэн ашаглагдаагүй.

БМАССР-эй коммунальна ажахын Министерство ба нютагуудай ажалшадай депутадуудай Советүүд, илангаяа Улан-Удын городской Совет болбол 1947 ондо коммунальна гэр байрын ажахыда һомологдоһон мүнгэнэй хоер дахин ургаһание хараадаа абаха ба үшар иимэһээ үнгэрэгшэ жэлдэ тон ехэ мүнгэ ашаглангүй байһан алдуугаа дабтахагүй ehотой.

Нютагай түлишын ажаүйлэдбэриин Управленин гарша 1947 оной бюджедээр 1 миллион 489 мянган түхэригөөр тодорхойлогдожо, тэрэнэй 400 мянган түхэригынь капитальна хүдэлмэринүүд ба лимитнэ гаргашануудта, 993 мянган түхэригынь гүрэнэй дотапида хараалагдаһан байна. Энэ хадаа үнгэрэгшэ жэлдэ гаргашалагдаһан мүнгэнһөө 901 мянган түхэригөөр гэхэ гү, али 65.2 процентээр ургаһан байха юм. Энэ Управлени болбол үнгэрэгшэ жэлдэ бюджетнэ һомологдые оройдоо 85,8 процент хэрэглэһэн байна. Гэхэ зуура нютагай түлишын ажаүйлэдбэриин управлени ба тэрэнэй предприятинууд 1946 ондо топ муугаар хүдэлмэрилһэн байна. Сэлэнгын ба Черемуховско леспромхозууд модобэлэдхэл ба шэрэлгые хангажа шадаагүй.

Эзэн бусаар хандаһанай үрэлэ Галуутануурай шахтада 3 мянга 805 тонно нүүрые «ehотой гаргаша» болгон гаргашалжархиһан байна. Энэнь бүхы нүүрһэ абалгын 15 процент болохо юм. Гэхэ зуура бии байгаа нормын ehoop 1—2 процентын хэмжээнһээ ехэ бэшые тиимэ гаргашада оруулжа шадаха байгаа; энэ гаргашалга хадаа гүрэндэ 280 мянга 200 түхэригэй хохидол хэһэн байна.

1946 ондо нютагай түлишын ажаүйлэдбэриин Управлени болбол 1 миллион 36 мянган түхэриг гүрэндэ гарза хэһэн байна, тэрэ тоодо Галуута нуурай шахта 680 мянган түхэриг ба Бурмонголлесзаг 462 мянган түхэриг гарза хэһэн байха юм. Эрьесын мүнгэн зөөри 559 мянган түхэригөөр дутаһан байба. Дебиторско үри 1947 оной январиин 1-дэ 2 миллион 264 мянган түхэриг боложо, тиихэдэ кредиторско үри гээшэ 3 миллион 186 мянган түхэриг болоһон байнабшуу. Предприятинуудай хүдэлмэриин ехэхэн дутуу дунда зүйлнүүдые заһаха заларуулха ба тэндэхи финансын хэрэгые һайжаруулха гушаа эрид шууд хэмжээ абаха шухала.

Нютагай ажаүйлэдбэриин Министерствода мүнгэ һомолого 1946 ондо 742 мянган түхэриг бодото дээрэ дүүргэлтэ болгогдоһон байхадань мүнөө 830 мянган түхэриг һомологдонхой. Бюджедтэ мүнгэ һомологдоһон гол ехэнхи суммань — 680 мянган түхэриг хадаа Сүхын гүрэнэй арһанай заводой гүрэнэй дотапида үгтэхэ ба 150 мянган түхэриг капиталовложенидэ зорюулагдаха болоно.

БМАССР-эй Министрнүүдэй Советэй дэргэдэхи барилгын хэрэгсэлнүүдэй управленидэ 1947 оной бюджедһээ 1 миллион 509 мянган түхэриг мүнгэн һомологдохо байна.

Социально-культурна хэмжээ-ябуулганууды финансировалга

...Бурят-Монгол АССР-эй 1947 оной гү...нэй бюджедэй ehoop социально-культурна эмхи зургаануудта ба хэмжээ-ябуулганууды мүнгөөр хангахын тулада 151 ...ллион 225 мянган түхэриг гаргашалха ...жэ һанаашалагдаад байна, тэрэнь бүхы ...юджедэй 72 процент болохо жэшээтэй.

...1946 оной сасуулха болоо һаа, энэ ...мүнгэ һомолого 41 миллион 985 мянган ...түхэригөөр гү, али 38,4 процентээр нэмэ...хэ ушартай.

Социально-культурна эмхи зургаануудта мүнгэ һомолһон бүхы хэмжээндэ гэгээрэл болбосоролой хэрэгтэ һомологдоһон мүнгэниинь 58 процент гэхэ гү, али 87 миллион 154 мянган түхэриг болохо байна. 1946 онтой сасуулха болоо һаа, гэгээрэл болбосоролдо гаргашалха мүнгэниинь 23 миллион 349 мянган түхэригөөр нэмэхэ болоно.

Эхин, хүсэдбэшэ дунда ба дунда һургуулинуудта һураха хүнүүдэй тоонь энэ жэлдэ 13 мянган хүнһөө үлүүгээр нэмэхэ байна, тиихэдэ хүдэлмэришэн ба хүдөөгэй залуушуулай һургуулинуудта 400 хүн нэмэхэ юм. Эдэ бүхытэй зохилдуулан бюджедһээ мүнгэ һомололгошье нэмэхэ ушартай.

Хүүгэдэй садуудта байха үхибүүдэй тоонь 796 хүнөөр нэмэжэ, мүнгэ һомолологонь недондонойхидо орходоо 2 миллион 882 мянган түхэригөөр гү, али 84 процент хүртэр ургахань гээшэ.

Бүгэдэшиитын һуралсалай һургуулинуудай дэргэдэхи хамтын байранууда мүнгэ һомолого 1 миллион 65 мянган түхэригөөр нэмэхэ байнабшуу.

Түрэлхидгүй үлэһэн үнэшэн үхибүүдые хүмүүжүүлхэ тухай илангаяа ехэ анхарал табигдаха юм. БМАССР-эй гэгээрэлэй Министерствын хүүгэдэй байшангуудта хүмүүжүүлэгдэжэ байһан үхибүүдэй тоонь 165 хүнөөр гү, али 9 процент хүртэр нэмэхэ юм. Тиихэ зуура хүүгэдэй байшангуудта һомологдоһон мүнгэнэй суммань 1946 онойхидо орходоо 5 миллион 572 мянган түхэригөөр гү, али 84 процент хүртэр нэмэхэ болоно. Заиграйн хүүгэдэй байшангай дэргэдэхи хамтын байрын барилгые үргэлжэлүүлхын тулада 500 мянган түхэриг ба хүүгэдэй байшангуудай өзэлжэ байһан гэр байшангуудай капитальна заһабарилгада 399 мянган түхэриг һомологдобо. Тэрээнһээ гадна гэгээрэлэй Министерствын шугамаар ябуулагдаха хүүгэдые хүмүүжүүлхэ бусад хэмжээ-ябуулганууда 659 мянган түхэриг үгтэхэ байна.

Энэ жэлдэ 8,5 миллионһоо дээшэ түхэриг горьтой ехэ мүнгэн искусствын хэмжээ-ябуулганууды мүнгөөр хангахыя тулада һомологдожо, тэрэнь бурят-монгол арадай формоороо национальна ба удхаараа социалистическэ искусствын саашадаа дэлгэрхэ ба ургаха ябадалые хангаха ушартай. Москвада болоһон Бурят-Монгол искусствын декадын һүүлээр Союзна Правительствын гаргаһан шиидхэбэриин ehoop Улан-Удэ городто оперо ба баледэй Ленинэй орденто театрын шэнэ байшан баригдажа байдаг тула тэрэнэй барилгань манай республикын 25 жэлэй ой болтор дүүргэгдэхэ ehотой.

Мүнөө жэлдэ республикын арадай ажахын хэдэ хэлэн һалбаринуудаар кадрнуудые бэлэдхэхын тулада 5 миллионһоо үлүү түхэриг гаргашалагдаха байна. Тэрээнһээ гол ехэнхи мүнгэниинь дунда зэргын мэргэжэлтэй специалистнуудые бэлэдхэхын тулада үгтэхэ байнабшуу.

Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай болон хэмжээ-ябуулганууда гаргашын 1947 оной бюджедэй ehoop, 4 миллион 394 мянган түхэриг болохоор һанаашалагдажа тэрэнь недондонойхидо орходоо 1 миллион түхэригөөр нэмэхэ болоно.

Библиотекэнүүдые мүнгөөр хангахын тулада 1 миллион 189 мянган түхэриг, городской ба аймагуудай культурын байшангуудта 944 мянган түхэриг һомологдобо, тиихэдэ хүдөөгэй клубууд, уншалгын байшангууд болон улаан чумануудта 1 миллион 398 мянган түхэриг һомологдоһон байха юм.

Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай капитальна заһабари хэхын тулада, 329 мянган түхэриг гаргашалхаар хараалагдаба, тэрэнь недондонойхидо орходоо 103 мянган түхэригөөр ургаха болоно.

Тэрээнһээ гадна, манай республикын правительствын зуушалгые хангажа, РСФСР-эй Министрнүүдэй Совет болбол бюджедые дүүргэлтэ болгон городской ба аймагуудай культурын байшангуудай гэр байранууды заһабарилхын тулада 450 мянган түхэриг нэмэжэ гаргашалхын эшэ олгоһон байгаа.

Элүүрые сахихын тулада мүнгэ гаргашалха ябадал 1947 оной бюджет дотор 17 миллион 831 мянган түхэригөөр нэмэжэ, тэрэнь бүхы дээрээ 60 миллион 592 мянган түхэриг гү, али 42 процент болохо жэшээтэй. Гаргашануудай зарим статьянууд үнгэрэгшэ жэлтэй сасуулха болоо һаа, нилээд ехээр нэмэхэ болоно. Жэшээнь, медикаментнүүдые худалдан абахын тулада 2 миллион 798 мянган түхэриг хараалагдаа гэхэ гү, али недондонойхидо орходоо 324 мянган түхэриг хүртэр ехэ болобо. Эмнэлгын эмхи зургаануудай капитальна заһабарилгада 2 миллион 100 мянга гаран түхэриг үгтэхэ болоно. Тэрээнһээ гадна, Хажэнгын ба Прибайкальска аймагуудта хүдөөгэй больницануудые барихын тулада 200 мянган түхэриг һомологдонхой. Илангаяа эмнэлгын ба үбшэшһөө һэргылхэ эмхи зургаануудай гаргашада болон үхибүүдтэ медицинскэ туһаламжа үзүүлхын тулада мүнгэ һомолхо ябадал ехээр ургаһыень тэмдэглэхэ хэрэгтэй. 1947 ондо больницануудта мүнгэ һомололго 1946 онойхидо орходоо 4 миллион 712 мянган түхэригөөр ехэ болохонь гээшэ. Фельдшерскэ пунктнуудай тоонь 17-гоор нэмэжэ эхэнэрнүүдэй нарайлха 2 байшан, хүүгэдэй 13 ясли, хүүгэдэй-эхэнэрнүүдэй консультацин 5 газарые шэнээр бии болгохо гэбэ.

Парти ба Правительство болбол үхибүүтэй эхэнэрнүүд тухай сэхэн оролдолго гаргажа, тэдэшие тусгаар анхарал ба хүндэлэлөөр хүреэлпэ. Гансахан 1946 ондо манай республика дотор олон үхибүүтэй ба эрэгүй эхэнүүдтэ түлэгдэһэн тэдхэмжын суммань 16 миллион 241 мянган түхэриг боложо, тэрэнь 1945 онойхидо орходоо 58 процент хүртэр нэмэһэн байнабшуу. Манай республика дотор 127 эхэнүүдтэ «Эхэ Герой» гэһэн хүндэтэ нэрээргэ олгогдонхой. Баһа, 9457 олон үхибүүтэй эхэнэрнүүд «Эхын Алдар» гэжэ орденууд ба медальнуудаар шагнагданхай. 1947 ондо олон үхибүүтэй ба эрэгүй эхэнүүдтэ гүрэнэй тэдхэмжэ түлэхэ ябадал бүри ехэ болохонь, ушарышь хадаа түрүүшын хахад жэл соо 11 миллион 230 мянган түхэриг түлэгдөөд байнабшуу. Мүн тиихэтэй хамта, олон үхибүүтэй эхэнүүдтэ гүрэнэй тэдхэмжэ түлэхэ хүдэлмэридэ дутуу дунда зүйлнүүд яһала олон бии.

Ажалшадай депутадуудай нютагуудай Советүүд хадаа СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй 1944 оной июлиин 8-ай Указай ehoop хүдэлмэреэ нарин нягтаар ябуулха тухай анхаралаа ехээр хандуулха зэргэтэй.

Физкультура ба спортын хэмжээ-ябуулганууд болон эмхи зургаануудта мүнгэ һомолого 162 мянган түхэригөөр нэмэжэ, бүхы дээрээ 764 мянган түхэриг болохо байна. Улан-Удэ городто үһанай станциин барилга хэгдэжэ, тэрээндэ 70 мянган түхэриг гаргашалагдаха ба авто-мото-клубай капитальна заһабарилгада 50 мянган түхэриг гаргашалха гэжэ һанаашалагдаа.

Социальна хангалгын хэрэгтэ 2 миллион 715 мянган түхэриг һомологдобо гэхэ гү, али тэрэнь 1946 онойхидо орходоо 643 мянган түхэригөөр ехэ болохо жэшээтэй. Гансахан пенси үгэжэ хангахын тулада 615 мянган түхэриг, Эсэгэ ороноо хамгаалгын агууехэ дайнай инвалидуудые болон тэрээн соогуур наһа бараһан сэрэгшэдэй бүлэнэртэ тэдхэмжэ үгэхын тулада, 318 мянган түхэриг һомологдобо. Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай инвалидуудай байха хамтын байрын байһан газарта энэ жэлдэ профтехническэ һургуули байгуулагдажа, тэрэнэндэ 353 мянган түхэриг гаргашалха гэжэ һанаашалагдаба.

Улад зоной культурна эрилтые хангахын тулаха, мүнгэ гаргашалхаа ябадал нигэжэ хэлбэрилтэгүй ехээр ургаһан ушар хадаа, манай арад зоной ажаһуудалые һайжаруулха тухай партии болон советскэ правительствын имагта ехэ оролдолго гаргажа байһыень баһа дахин гэршэлнэ.

Ажалшадай депутадуудай нютагуудай Советүүд хадаа 1946 ондо хүдөөгэй һургуулиин барилгада һомологдоһон мүнгэн оройдоо 57 процент гаргашалагдаһан ба Петропавловска болон Иволгын дунда һургуулинуудай барилга аяар 7 жэл соо унжагайржа байһыень анхаралдаа абажа, больницануудай, һургуулинуудай барилгада болон социально-культурна эмхи зургаануудай капитальна заһабарилгын хэрэгтэ һомологдоһон мүнгые дүүрэн хэрэглэхэ тухай ехэхэн анхарал хандуулха зэргэтэй.

Заиграйн хүүгэдэй байшангай дэргэдэхи хамтын байрын барилга мүнөө хоердохи жэлдээ үргэлжэлүүлэгдэжэ, 1946 ондо һомологдоһон 500 мянган түхэригөөр оройдоо 52 мянган түхэриг хэрэглэгдэхэһээ гадна, 1947 ондо һомологдоһон 300 мянган түхэриг мүнгэнһөө июлиин 1 болтор оройдоо 47 мянган түхэриг гү, али 15,7 процент абтаад байһыень тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Социально-культурна хэмжээ-ябуулганууда зорюулжа бюджедһээ һомологдоһон эдэ мүнгэн хадаа, зохихо министерствонүүдэй, управленинүүдэй болон ажалшадай депутадуудай Советүүдэй зүгһөө гүрэнэй мүнгэн зөөриие гамтайгаар ба ашагтайгаар хэрэглэхын хойноһоо үдэр бүридэ анхаралаа табижа хинахые эринэ гээшэ.

Захиргаанай гаршануд

1947 ондо гүрэнэй захиргаанай органуудые барижа байхын тулада бюджедээр һомологдоһон мүнгэн 1946 онойхидо орходоо 2 миллион 352 мянган түхэригөөр нэмэжэ бүхы дээрээ 28 миллион 317 мянган түхэриг болохоор һанаашалагдаба.

Хэдэ хэдэн предприятинуудай, эмхи зургаануудай болон организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд штат ба салин хүлһэнэй хэмжээн тухай правительствын захиргаанные эбдэһэн зандаа байжа, гүрэнэй мүнгэн зөөриие хуули бусаар гаргашалжа байдагыень тэмдэглэхэ ehотойбли.

Республикын финорганууда 1946 ондо 2403 организацинуудта штатна хүдэлмэриие шалгажа үзөөд байхадань, тэдэнһээ 456 организацинуудта салин хүлһые хуули бусаар дээшэнь гаргаһан ба нарадаа 231 мянга 800 түхэриг мүнгэнэй штадһаа гадуур тушаалтай хүнүүдые барижа байһан ушарнууд элирүүлэгдэһэн байха юм. Иигэжэ штадһаа гадуур үлүү хүнүүдые барижа байһан ушарһаа салин хүлһэнэй фондые 985 мянган түхэриг хүртэр үлүү гаргаша хэһэн ба захиргаанай-ажахын гаргаша 757 мянган түхэриг үлүүгээр хэгдэһэн байшоо.

Предприятинуудай, эмхи зургаануудай болон организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд өөһэдөөшье энэ мэтын ябадалнууд гэмтэй гэжэ ойлгоод, элдэб янзаар штадһаа гадуур хүнүүдые бариха ба хуули бусаар гүрэнэй мүнгэ гаргашалха ябадалые зогсоохо хэрэгтэй гэжэ ойлгохо сагынь тулаа.

Хиналта-шалгалтын хүдэлмэри

Бүхы эмхи зургаануудта, предприятинуудта ба организацинуудай зүгһөө финансова ба сметнэ жаяг заршамые тон наринаар сахиха, арадай ажахын бүхы һалбаринуудта финансова хиналтые эрид ехээр шангадхаха ябадал болбол гүрэнэй ашагтыһын эрилтэ мүн болоно.

1946 он соо Бурят-Монголой АССР-эй финансныудай Министерствын хиналта ба шалгалтын аппарат болбол 760 шалгалтануудые хэһэн байха юм, энэнь 1945 онойхидо орходоо 140 шалгалтаар үлүү байна. 168 сомонуудай ба аймагуудай бюджедүүд, 200 аймачна советүүд ба Министерствонүүдэй таһагууд. 254 бюджетнэ эмхи зургаануудта ба 100 шахуу ажахын организацинуудта шалгалтада орохон байха юм. Тэрээнһээ гадна, 100 гаран эмхи зургаануудта ба предприятинуудта урдань хэгдэһэн шалгалтын шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтэнүүдые шалгаһан байна.

Тус шалгалтануудта финансово-бюджетнэ жаяг заршамые эбдэһэн, гүрэнэй зөөриие хуули бусаар гаргашалһан, мүнгэн ба бусад зөөринүүдые үриһэн ба хулгайлһан тухай тон шанга фактнуудые элишэлэн гаргаһан байна. Бүхы шалгалтануудта дээрэһээ 1 миллион түхэригөөр дээшэ мүнгэ үриһэн ба хулгайлһан 300 иимэ ушаралнууда элишэлэгдэһэн байха юм.

Шалгалтын материалнуудай ehoop, социалистическэ зөөриие үриһэн ба хулгайлһан хүнүүд сүүдэй харюусалгада хабаадуулагдаһан байна.

Теэд, хиналта ба шалгалтын хүдэлмэриие нилээд үргэдхэһэн өнэ ябадал болбол үшөөл дүүрэн хэмжээдээ хүрөө гэжэ тоолохын аргагүй. Финансова органууд болбол мүнөө жэл соо шалгалтын хүдэлмэриие бүри үргэнөөр ябуулха ба тэрээнэй шанарые дээшэлүүлхэ уялгатай.

Министерствонүүд, управленинүүд болон ведомстванүүд болбол өөрынгөө мэдэл доро байгаа эмхи зургаануудай хүдэлмэриие шалгаха ябадалые эрид шангаар һайжаруулха ehотой, энэ хүдэлмэри болбол мүнөө хүртэрөө тон хангалтагүй байһан зандаа. БМАССР-эй гэгээрэлэй, элүүрые хамгаалха ба эдеэ хоолой ажаүйлэдбэриин Министерствонүүд болбол бүхы 1946 он соо өөрынгөө мэдэл доро байгаа предприятинуудай хахадыеншье шалгалтада оруулаагүй байха юм.

Өөрынгөө мэдэл доро байһан эмхи зургаануудые хинаха ба шалгаха ябадал һайжаруулагдаха ehотой. Социалистическэ зөөриие хулгайлагшад болбол СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй 1947 оной июниин 4-эй «Гүрэнэй ба олониитын зөөриие хулгайлһанай түлөө уголовно харюусалга тухай» Указай ehoop сүүдэй харюусалгада оруулагдаха ehотой байна.

Арбилалта алмалтын түлөө, материальна ба финансова ресурснуудые ашагтайгаар хэрэглэхын түлөө ябуулха тэмсэлдэ бухгалтерска бүридхэл ба тоосоое үнэн зүбөөр табиха ябадал болбол тон ехэ удхашанартай байдагые мартаха хэрэггүй.

Главна ба ахалагша бухгалтернуудай зүгһөө өлдэб янзын буруу ябадал ба мүнгэн зөөриеэ ашаггүйгөөр гаргашалха ябадалнуудта хайхарамжагүйгөөр хандадаг ушарнуул болбол арадай ажахыда тон ехэ гарза ушаруулдаг байха юм. Тиимэдэ ахалагша бухгалтернуудай зүгһөө бүридхэл ба тоосооной байдалда, гүрэнэй мүнгэн зөөринүүдые зүбөөр гаргашалха ябадалда тэдэнэй харюусалгые эрид шангаар дээшэлүүлхэ шухала.

Нютагуудай бюджедүүд

Манай республикын аймагуудай, городуудай, һууриин газарнуудай, сомонуудай ба тосхонуудай бюджедүүдэй хэмжээ болбол үнгэрэгшэ жэлэйхидэ орходоо 31 миллион 983 мянган түхэригөөр гү, али 30,6 процентээр дээшэлүүлэгдэһэн байна.

Бюджетнэ эмхи зургаануудые мүнгэн зөөреэр таһалдуулангүй хангажа байхын түлөө, хүлһэ салингые саг доронь түлэжэ байхын түлөө шэнэ жэлэй эхиндэ ажалшадай депутадуудай Советүүдтэ бюджедһээ гадуур 3 миллион 710 мянган түхэриг эрьесын мүнгэнэй шэлжэлтын үлэгдэл үгтэхэ байна, үнгэрэгшэ жэлдэ иимэ мүнгэн 2 миллион 162 мянган түхэриг үгтэһэн байгаа. Багшанарта, медицинскэ хүдэлмэрилэгшэд ба хүдөө ажахын мэргэжэлтэндэ үгтэхэ хүлһэ салингай талаар аймагуудай бюджедүүд доторхи зорилгото резервнүүд 1 миллион 870 мянган түхэриг-һөө 2 миллион 200 мянган түхэриг хүртэр дээшэлүүлэгдэнэ.

Тус тусгаар аймагуудай ба городуудай бюджедүүд болбол иимэ хэмжээтэйгээр табигдаһан байна гэбэл:

	Гаргашанууд мянган түхэригөөр	1946 оной-хидо орходоо процентээр
1. Баргажанай	5006,2	133,8
2. Баунтын	3710,9	137,0
3. Бичурын	4461,2	130,8
4. Байкало-Кударинска	2899,0	145,5
5. Зэдын	3046,9	132,5
6. Яруунын	3865,9	127,1
7. Заиграйн	5286,6	132,3
8. Закаменай	3058,6	115,0
9. Иволгын	2842,3	127,9
10. Хэжэнгын	2945.0	157,7
11. Кабанскын	3426,7	120,9
12. Курумканай	3210,5	127,4
13. Кяхтын тэрээнэй тоодо Кяхта город	6600,7	134,3
	4041.9	144.6
14. Кударын	3630,7	137,3
15. Мухаршэбэрэй	4598,5	125,2
16. Ахын	1229,0	133,3
17. Прибайкальска	3876,3	133,2
18. Хойто-Байгалай	4105,0	129,0
19. Сэлэнгын	4773,2	124,3
20. Тарбагатайн	3429,8	150,7
21. Торгин	2435,3	128,8
22. Түнхэнэй	4670,8	121,8
23. Хориин	3532,6	129,2
24. Улан-Удэ город	44640,7	133,0
25. Городок город	4338,5	124,0
26. Бабушкин город	1792,8	142,3

Мүнөө жэлдэ аймагуудай ба городуудай бюджедүүдые дээшэлүүлһэн дээрэһээ бюджедэй оршонуудые саг дары ба дүүрэнээр оруулжа байхын түлөө ба социально-культурна хэмжээ-ябуулганууды таһалдалгүйгөөр финансировалжа байхын түлөө ажалшадай депутадуудай Советүүдэй харюусалгань улам ехэ болоно. Мүнөө жэлэй 6 һарын оперативна мэдээнүүдэй ehoop ажалшадай депутадуудай нютагуудай Советүүдэй зүгһөө бюджедэй дүүргэлтые эмхидхэхэ асуудалда анхаралаа ehотойгоор хандуулдаг, эмхидхэлэй ба олониитын хүдэлмэриие ябуулдаг, финансова активые байгуулдаг газарнуудта бюджедэй дүүргэлтэнь үлэмжэ ехэ һайнаар хангагдажа байдаг байна. Иимэ аймагуудта гэбэл: Ахын, Торгин, Заиграйн, Кабанскын, Мухаршэбэрэй, Түнхэнэй ба Хэжэнгын аймагуудта болоно. Тиибэшье хэдэ-хэдэн аймагуудта энэ 6 һара соо бюджедэй дүүргэлтын талаар ехэтэ гэгээдэжэ байна. Иимэ аймагуудта гэбэл: Курумканай, Бичурын Баргажанай, Хойто-Байгалай, Кударын аймагуудта ба Городок город болоно.

Нүхэл депутадуудай!

Таанарай үзэмжэдэ ба баталалгада табигдаһан Бурят-Монголой АССР-эй 1947 оной гүрэнэй бюджет болбол шэнэ сталинска табанжэлэй хоердохи жэл соо манай республикын ажахын ба культурна дэбжэлтын зорилгонуудта дүүрэнээр зохилдоно.

Табигдаһан эдэ зорилгонуудые бэелүүлхын түлөө, мүнөө жэл соо гүрэнэй бюджедэй оршо ба гаршануудые дүүргэхэ ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө бүхы шадал хүсэеэ элсүүлхэ шухала.

Энэ бюджедые амжалтатайгаар дүүргэхэ ябадал болбол манай партиин ударидалга доро, агууехэ **Сталинай** хүтэлбэри доро шэнэ шэнэ илалтануудта тээшэ урагшаа ябажа байгаа советскэ гүрэнэй хүсэ шадалые улам ехээр бэхижүүлхэ байна!

Уласхоорондын шэнжэлэл

I. Маршаллай түсэб ба „европейскэ экономическа ханибарисаан“

★

К. ГОФМАН

★★

«Европейскэ экономическа ханибарисаан» тушаа далайн саада тээхи ехэ мунгэнэй эзэдэй бодото түсэбые үнэн, үнгэ шарайгаарнь харуулhан шэнэнүүд зүйлнүүд парижска конференциин түрүүшын шатын дүүрэhэнhээ хойшо үнгэрhэн нэгэ нэдель соо үзэгдэбэ. Долларай үрьhаламжые хүлеэнгүйгөөр Европа хадаа экономическа hэргээн бодхоолгын хэрэгтэ «өөрынгөө хубитые» түрүүлэн оруулха зэргэтэй гэhэн эрилтэнүүд Америкын талаhаа мүнөө болоходо табигдадаг болонхой. США-гэй дипломати хадаа иихэ зуураа баруун Германиин ажаүйлэдбэриин базые hэргээн бодхоолгые юунhээшье түрүүлүүлэн табина. Европодо Америкын үлзүүлхэ гэhэн «туhаламжын» тухай асуудал тушаа Трумэн ба Маршалл гэгшэдэй hүүлэй мэдүүлгэнүүдэй гол удхань тиимэ байна. США-гэй хүтэлбэрилэгшэд конгрессдэхи hанал hанамжые болон 1948 оной ноябрьда болохо президентскэ hунгалтануудта бэлэдхэлтэй дашарамдуулан hунгагшадта нүлөөлхын түлөө тэмсэлэй эхилhэниень хараадаа абажа, тараагдахадаа налог түлэгшэдтэ дахин дэралга болохоор урьhаламжые конгрессhээ эрихые зүрхэлнэгүй. Вашингтонhоо заагдадаг политикые нютаг hууринүүд дээрэ бэелүүлдэг хуули захиргаанай дээдэ тушаалтанууд мүн болохо губернаторнуудай зүблөөн дээрэшье Маршаллай түсэб hайшаагдаагүй. Европодо «туhаламжа» болгон зөөриие гаргашалха гээшые америкынхидай диилэнхинь бурууштаана гэжэ гүрэнэй департаментын түрүүдэ губернаторнууд хэлэжэ үгэhэн байнад.

Европейскэ гүрэнүүд хоорондоо «өөhэдөө туhалалсаха» ябадалые эмхидхэхэ ehотой hэн гээшэ дээрэ хамаг хүсэеэ тэнсээбэшье, вашингтонско хүтэлбэрилэгшэд халаа дурсагдаhан ehоор хоорондоо «өөhэдөө туhалалсаха» ябадалые американска монополидо ашаг туhатай замаар ябуулха гэhэн hэдэлгэнүүдээ орхиногүй. Баруун Германиин экономикые маша түргэнөөр hэргээн бодхоохын тулада европейскэ оронуудай арга боломжонууд англо-американска монополиин хиналта дэрэ гулидхагдаhан байха оритет үгэхэ hаналгүй байhань тодорходоо Маршаллай түсэбтэ Англида дэмэцдөө хүйтөөр хандадаг болоод байна. Рур өзэмдэлгын английска зонодо байдаг болбошье американска түсэбэй ehоор хадаа баруун Германиие американска хүтэлбэри доро hэргээн бодхоохоор хараалагдана гэжэ элитэ болоно.

США-гэй ба «европейскэ экономическа ханибарисаанай» англо-французска эмхидхэгшэдэй хоорондо гараhан арсалдаанууд гадаадын хэрэгүүдэй гурбан министрнүүдэй парижска уулзалга дээрэ В. М. Молотовой хэhэн үридшалан hэргымжэлэлгын тон зүб байhыень харуулна. Германска проблемын элдэб талануудые, тусгаарлабал, германска экономикотой холбоотой асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэ 4 союзна державануудай гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй советдээр ба Потсдамска шиидхэбэринүүдэй үндэhэ hуури дээрэ үнгэргэгдэхэ ehотой гэжэ В. М. Молотов тиихэдэ хэлээ hэн. Германска агрессидэ орожо хохидоhон оронуудта туhаламжа үзүүлхэ проблемэнүүдые хаража үзэхэ ябадал халаа парижска зүблөөнэй уг зорилгонь мүн гэжэ В. М. Молотов заагаа hэн. В. М. Молотов хадаа бүхы оронуудай адли тэгшэ эрхэтэйгээр ханибарисалдаха ба тэдэнэй национальна бэеэ даанхай байдалые хамгаалан сахиха демократическа принцип үндэhэ hуурита программые дурадхаhан байгаа. Гэбэшье, Бевин ба Бидо тэрэ программада арсаhан байна. 16 оронуудай парижска зүблөөн бусад оронуудые зонхилон мэдэжэ байха «европейскэ экономическа организациие» байгуулха замда ороhон байгаа. Тээд, Бевин ба Бидо гэгшэдэй hаналаар хадаа энэ организаци «Европые hэргээн бодхоолгын» талаар вашингтонско түсэбтэ таарамжатайгаар экономическа хүгжэлтын программые тэдэ оронуудта хуулишалан баадхаха эрхэ абаха ehотой байгаа. Харин иимэ политика болбол бүхы оронуудай адли тэгшэ эрхын үндэhэ hуури дээрэ Европые экономическа талаар hэргээн бодхоолгын болон мүн Потсдамска шиидхэбэринүүдэй принципүүдтэй ябашье тааралдахагүй байна.

II. Грецидэхи байдал

«Трумэнэй докт риные» Грецидэ тараа-hан ушар энэ орондохи байдалые эрид хурсадуулба. США-гэй ябуулжа байгаа ябуулганууд Грециие экономическа талаар hэргээн бодхоохэ ба тэндэ зохимжотой политическэ оршон байдалые байгуулха зорилгонуудта тон харша болоно. Греческэ арадай сүлөөлэлгын тэмсэлые фашистско-монархическа реакциин дараха гэhэн хүсэлгэдэнь Америкын талаhаа сэрэгэй ба мүнгэн туhаламжа сэхэ үзүүлэгдэжэ байhанай тухай эндэ хэлэгдэнэ. Грецидэ үгтэhэн долларово урьhаламжын нилээд ехэ хубинь Италида байhан американска штаб-квартирын запаснуудhаа абаашагдажа байлаг американска буу зэбсэгэй түлөө түлэгдэдэгынь хэндэшье мэдээтэй.

Турецкэ ба болгарска хилэнүүдтэ ойро дүтэ байгаа районуудта греческэ территори дээрэ турецкэ сэрэгүүдые США-гэй хэрэглэхэ гэhэн hаналтай байhанай тухай мэдээсэлнүүд хэблэлдэ толилогдоhон байха юм. Американска энэ түсэбэй ehоор хадаа турецкэ сэрэгүүд болбол Грециин хойто районуудта «гуримтай байдалые сахиха» уялгые бэелээ даажа абаха ehотой байна. Тиигэбэл греческэ командовани өөhэдынгөө сэрэгэй зарим хүсэнүүдые сүлөөлжэ ороной бусад районуудта партизануудта эсэргүү дайлалдажа байгаа сэрэгүүдтэ туhалхын тулада тэдээниие эльгээхэ аргаболомжотой болоно.

Недели бүридэ гарадаг «Трибюн де национ» гэжэ французска газетын мэдээсэлээр июниин тэг дунда США, Греци ба Турциин түлөөлэгшэдэй хоорондо эдэ асуудалнуудаар хэлсээнүүд болоhон байха юм. Эдэ хэлсээнүүд дээрэ «сэрэгэй ханибарисаанай» тухай греко-турецкэ договорые баталха тухай дураахал американска талаhаа оруулагдаhан байгаа. Гэбэшье, түрецкэ сэрэгэй туhаламжые хэрэглэхэ тушаа hанамжа греческэ реакционернүүдэй талаhаашье тиимэ ехээр hайшаагдаагүй. Султанска Турциие бутаргаажа унагаhан дэлхэйн нэгэдэхи лайнай hүүлээр шэнэдхэгдэhэн Турциин ба Грециин хоорондо сэрэгэй тулалдаан боложо, тэрээндэ Грециин диилдэhэниинь мэхээжэ байна. Тэрэ үедэ гадаадын империалистнуудаар дэмжэгдэжэ ба тухираглажа байhан Греци хадаа Турциин европейскэ хубие эзэмдэн гартаа абахые hэдэhэн байгаа. Тиихэдэ греческэ арми болбол тэрэ үедэ национально-сүлөөлэлгын дайн байлдаае ябуулжа байhан Кемаль Татюрк гэгшэн сэрэгүүдээр үй бута сохигдоhон байха юм.

Греческэ территори дээрэ турецкэ сэрэгүүдые хэрэглэхэ американска түсэбтэй дашарамдуулан хэгдэhэн турепкэ армиин сэрэгэй шанар тухай Турцидэхи США-гэй сэрэгэй миссиин түрүү генерал Оливер гэгшэн мэдүүлгэ греческэ правительственнэ хэблэлээр тон дурагүйгөөр угтагдаhаниинь гайхалтай бэшэ. «Трибюн де национ» газетын бэшэhэнэй ehоор хадаа греческэ территори дээрэ турецкэ сэрэгүүдые оруулха түсэб «олониитын талаhаа муугаар угтагдаха», юуб гэхэдэ эсэстэ турецкэ сэрэгүүд Грецидэ удаан болзороор үлээгдэхэ магад гэжэ олониитэ зон айна гэжэ греческэ генеральна штабай түлөөлэгшэд американска «hургагшадта» зааба.

Греческэ арадай демократическа хүсэл зоригто эсэргүү тэмсалдэ, тэрэшэлэн Грецитэй зэргэлжэ байгаа оронууд тушаа американска политикые ябуулхада греческэ реакциин туhаламжада түшэглэн найдажа болохо гэжэ США-гэй правительствода харуулхын тулада Максимос-Цалдарис гэгшэн правительство халаа национально-сүлөөлэлгын фронтын (ЭАМ) ба хүдэлмэришэнэй хүтэлбэрилхы калрнуудые хюдаха гэhэн үнинэйнгөө түсэбые бэелүүлжэ эхилбэ. Июниин hүүлээр гадаадын хэрэгүүдэй министр Цалдарис правительство «тылые сэбэрлэхэ» гэжэ шиидээд байна гэжэ Афинадахи американска элшэн сайдта мэдээсэбэ.

«Коммунистическэ урбалта» орон соо бэлэдхэглэжэ байна гэhэн шалтагаан урдаа бэрижэ греческэ демократудые олоорнь полици ба жандармериин талаhаа хэhээхэ ябадал эхилhээр хоер недели болобо. Грецидэ фашистска террор үзэгдээ дуулдаагүй ехэ хэмжээндэ хүргэгдэhэн байха юм. Июлиин 10-hаа 17 хүртэр гансахан недели соо 15 мянган хүн арестовалагдаhан ба концлагерьнуудта хаагдаhан байха юм. Энээнтэй нэгэн хамта правительственна сэрэгүүд албанска хилэдэ дүтэ шадар байгаа хадатай районуудта партизануудта эсэргүү ехэ операциинуудые ябуулжа эхилээ. Иихэ зуура «Интернациональна бригада» Албаниhаа Грецидэ добтолон оробо гэhэн тухирдалгын мэдээнүүд греческэ талаhаа үргэнөөр тараагдаба. Греческэ правительство тэрэ бодото дээрээ ороидоо үгы «Интернациональна бригадые» Аюулгүйн Советтэ гомодэжо байжа хандаhан байха юм.

Уласхоорондын байдалые орео бэрхэшээлтэй болгохын тулада ба Грецитэй зэргэлжэ байгаа эб найрамдалда дуратай демократическа гүрэнүүдтэ өсэргүү дэлхэйн олониитые hануулхын тулада энэ худал хуурмаг провокационно мэдээсэлые греческэ правительство хэрэглэhэн байха юм. Албаниин территори дээрэ байгуулагдаба гэгдэhэн «Интернациональна бригада» тухай мэдээсэлнүүд греческэ ситуациие шалгажа байгаа түсхай комиссиар Аюулгүйн Советтэ хүргэгдэhэн документальна мэдээ баримтануулаар арсагдапа. Гэбэшье США-дахи реакционно кругууд Грециин демократическа хүршэнэртэ эсэргүү кампаниие үргэлжэлхэ зуураа, Афиныда американска сэрэгүүдые эльгээхэ хүртэр американска сэрэгэй туhаламжые ехэдхэхые эридэг байна. Мүнөө үедэ США-да ошоод байгаа греческэ министрнүүд Цалларис ба Папандреу гэгшэд өнэ кампаниие өөhэдынгөө талаhаа мүн хүхеэн дэмжэлсэдэг байна.

Греческэ реакциие үмөөрэн далдалагшал балканска оронуудта «саг үргэлжын комисси» байгуулхые Аюулгүйн Советые баадхахые оролдоно. Тэдэнэр Грецидэ боложо байгаа событинуудые хэрэглэн Грециин демократическа хүршэнүүд мүн болохо — Болгари, Югослави ба Албаниин дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсаха арга бэдэрнэ гээшэ. Гэбэшье, иимэ эрилтэнүүд хадаа Грецидэ «американска туhаламжын» үнэн бодото уг зорилгые үнгөөрнь үрбуулан харуулна.

Грецидэ дотоодын политическэ оршон байдалые hэргээн hайжаруулха ба греческэ арадай хүсэлтэй тааралдуулан демократическа правительствые байгуулхын оршон байдалые тогтоохо зорилгонууд хадаа мүнөө үедэ США-гэй гүрэнэй департаментын хабаадалгатайгаар бэелүүлэгдэжэ байгаа хэмжээнүүдhээ тад ондоо хэмжээнүүдые абахые эрижэ байhань тон эли байна. Грецидэ гражданска дайниие зогсоохын тулада ба хүршэ байгаа оронуудтай тэрэнэй харилсаае таарамжатай болгохын тулада хамагай түрүүн гадаадын сэрэгүүдые тэндэhээ гаргаха, американска туhаламжые греческэ арадай ашаг туhада зорюулхын хойноhоо нэгэдэмэл нацануудай организациин хиналтые тогтоохо, Грециие англо-американска капиталай колони болгохо гэhэн эрмэлзэлгые орхихо хэрэгтэй гэжэ бүхэдэлхэйн демократическа олониитэ нэгэтэ бэшэ заahан байха юм.

Нэгэшье центнер үбhэееэ гутаангүйгөө саг соонь хуряажа абаха

Кударын, Хориин, Хэжэнгын, Яруунын, Заиграйн, Баргажанай аймагуудайхид шамдагты!

★

АЙМАГУУДАЙ МҮРЫСӨӨН

Республика дотор Үбhэхуряалга ба силос даралгын ябаса тухай

БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствын мэдээн

Эзэлhэн hууринь	АЙМАГУУД	Үбhэхуряалга (процентээр)	Силос даралга (процентээр)
1.	Кабанскын	48,2	55,0
2.	Тарбагатайн	45,8	43,6
3.	Түнхэнэй	45,2	62,3
4.	Мухаршэбэрэй	41,8	51,9
5.	Бичурын	38,6	38,8
6.	Байкало-Кударын	37,0	37,4
7.	Кяхтын	30,0	76,7
8.	Иволгын	29,4	36,4
9.	Сэлэнгын	28,9	43,2
10.	Хориин	27,9	60,4
11.	Зэдын	26,9	39,6
12.	Прибайкальска	26,7	56,0
13.	Курумканай	26,5	18,9
14.	Закаменай	22,4	80,2
15.	Хориин	20,8	21,6
16.	Заиграйн	19,8	34,7
17.	Кударын	19,5	40,5
18.	Баргажанай	18,1	46,5
19.	Хэжэнгын	15,5	29,2
20.	Яруунын	15,1	14,1
21.	Баунтын	13,3	27,5
22.	Ахын	8,8	61,0
23.	Хойто-Байгалай	6,8	45,0
	Хамта:	25,9	45,2

«Республикын колхозуудта Үбhэхуряалга ба силос даралгые Үнгэргэхэ тухай» БМАССР-эй Министрнүүдэй Советэй тогтоолоор байгуулагдаhан саг болзорой мэнэ хүсэхээ байhан болобошье, июлиин 25-ай байдалаар республикын аймагуud Үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбүүдээ арайхан 25,9 процент дүүргэбэ.

Үбhэхуряалгын хүдэлмэринүүдые хэтэрхэй муугаар үнгэргэжэ байhан аймагуud гэхэдэ. Хэжэнгын—15,5 процент, Кударын—19,5 процент, Заиграйн—19,8 процент, Яруунын—15,1 процент, Хориин—20,8 процент, Баргажанай—18,1 процент гэхэ мэтэ.

Тэрэнhээ гадна, олохон аймагуud саб-шаhан үбhэез удаан саг соо тармангүй хэбтүүлжэ, малай тэжээл бэлэдхэлгын шанарые болошогүйгөөр доошолуулжа байна. Тиихэдэ, Яруына, Хориин, Курумканай ба бусад аймагуud силос дараха түсэбөө таhалдуулха тухандань хүргөө.

Тиимэhээ аймагуудай партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органууд болбол энэ декада соо үбhэхуряалгын темпые эрид шангадхажа, малай тэжээл бэлэдхэхэ түсэбые нолхоз бүхэнөөр дүүргүүлхэ уялгатай.

Үбhэхуряалгада шефскэ туhаламжа

ВКП(б)-гэй ЦК-гэй февральска Пленумэй тогтоолой гараhанай hүүлээр «Совмонголторгын» Кяхтын конторо «Пограничник» колхозые шефтээ абаhан байна. Хабарай тарилгын үедэ конторын начальник нүхэр Яковлев шефтээ абаhан колхоздоо өөрөө ходо ошожо туhалдаг байхаhаа гадна, мүнөө бэлэдхэл hайнтай нүхэдые эльгээжэ, бригаланнуудаар хөөрэлдөө үнгэргэхэ, «дайшалхы хуудаhа» гаргаха болон социалистическэ мүрысөөе эмхидхэлгэдэ үргэлжэ туhална. Гадна, Заготзерногой пунктhаа хүрэнгын таряа шэрэхэдэнь автомашинараа 242 центнер таряа зөөжэ үгэhэн ба 10 центнер хартаабхын хүрэнгэ тус колхоздо үгэhэн байха юм.

Hаалишад үбhэхуряалга дээрэ

«Пограничник» колхозой (Кяхта), hүнэй товарна фермын hаалишад Бурят-Монголой ажалшадай нүхэр Сталинда бэшэhэн бэшэгтээ абаhан уялганууdые гүйсэдхэхын түлөө тэмсэжэ байна. hаалишад Дансарунова, Тугутова, Буянтуева, Ранжурова гэгшэд тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын түлөө үүрэй хираанаар үнеэдээ hажархеод үбhэнэй хүдэлмэридэ гаранад.

Эдэнэр 0,40 га сабшаха нормотой байгаад, Буянтуевань 0,62 га, нүхэд Дансарунова, Тугутова, Ранжурова гэгшэд 0,45 га сабшанад.

А. И. Кауров.

★★

Үбhэхуряалгын шиидхэхы үдэрнүүдтэ

Торинин аймагай Нарынска сельсоведэй «Путь Ленина» колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ Р. Григорьев) үнгэрэгшэ жэлдэ үбhэ тэжээлээр дуталдажа, нилээдгүй олоп толгой мал тураahан ба хоролто хэhэн байха юм.

Мүнөө жэлдэ тэрэ алдуугаа hургаал болгожо абаад, үбhэ хуряалгада эмхитэйгээр орожо, 400 га сабшаад байна. Тиихэтэй хамта тармалга ба hурилэлгые нэгэ жэгдээр ябуулна.

Энэ колхозой үбhэхуряалга дээрэ 120 хүн хүдэлмэрилнэ. Тэрээн соohоо 70 хүн гар хажуураар сабшахадаа, олонхинь нормоео үлүүлэн дүүргэнэ. Тэрэшэлэн косилкашад Ф. Злыгистев, В. Злыгистев, Ф. Самойлов, А. Тютрин гэгшэд 4 га сабшаха нормоео 6 га хүртэр эрхим шанартайгаар дүүргэжэ, түрүү зэргэдэ ябанад.

Косилкашад П. Бутин, И. Баганов гэгшэд арай гэжэ 2—3 га сабшажа, тэдэ нүхэдhөө холо гээгдэнэ.

— Үдэрэйнгөө нормые юундэ дүүргэнэгүйбтэ — гэжэ эдэнэрhээ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Григорьевай асуухада:

— hоно батаганаан олошоржо, мориднай биранагүй, — гэжэ харюусана. Нүхэр Григорьев дуушье гарангүй, шанга шангаар гэшхэлжэ ошоод, мориднынь hайн шэнжэжэ хараhанайнгаа hүүлээр:

— Иимэ тобир моридоор нормоео абаагүй хадаа ямар моридоор абаха болонот?! Энэ морид зэмэтэй бэшэ, харин таанар өөhэдөө биранагүйт! — гэжэ үүртайгаар дуугараад, хоер хүбүүдэй урдаhаа алдангүй сэхэ хаража зогсоно.

Хожомдожо ябаhан хоер хүбүүдэй шэг шарайнь улайжа сайжа, юушье гэжэ харюусаха үгэеэ ложо ядан, урда урдаhаа харалсаад байшаба.

Нэгэдэхи бригадын 26 гар хажууршад үлөрэйнгөө даалгабариие 150 процент хүртэр дүүргэжэ, бригада ба звенонуудай хоорондо дэлгэрhэн социалистическэ мүрысөөндэ түрүү hуури эзэлэнхэй.

Баhа эндэ фермын малшадhаа бүридэhэн нэгэ звено бии юм. Энэ звеногойхид түрүү ябаhан нэгэдэхи бригадаhаа ланшье ехээр гээгдэнэгүй. Эдэнэр үглөөнэй бүрүүлдэ үнеэдээ hаажархеод, хөнhээшье хожомдонгүй сабшалан дээрээ гаралсаад hэ байха юм.

Түс звеногой тэшүүд В. Шелкунова, Е. Корытова гэгшэд үгэг нугын сабшаланиа удэр соо 0,40 га сабшаха нормоео 0,60—0,65 га хүртэр дүүргэнэд.

Махор гэжэ участок дээрэ хоердохи бригадын 24 гар хажуршад имагтал графигай ehоор ажаллана.

Тиихэдэ фермын 17 малшадhаа бүридэhэн бригада үдэрэйнгөө даалгабариие миил 50 процент хүртэр дүүргэжэ, хамагай хойно гээгдэhээр.

Энэ бригада хүдэлмэридөө юундэ муугаар ханданаб гэхэдэ, бригадир Поповhоо эхилээд залхуу зайран хүнүүд бии болошоо. Наранай халуу шатахатай адли хажуурнуудаа хаяжархеод, hүүлэ буляалдан, намаа набша доогуур шуруулан хэбтэшэдэг заншалтай.

Гадна, сабшажа ябаhан мүнөө рэнь хаана зэдэгэнэ улагад гэжэ наб, заалhаа тэндэ хажуурнуудыг хүн» гэжэ газарта унаха абаа дуулдадаг.

Энэ бригадын сабшаад үнгөрөө дээгүүрынь нюдөөр харамаар нэгэ зарай эдеэн харагдахагүй юм бэшэ бригадынхид наада харалсаа

— Танай бригада соohоо нэгэнэй нормоео дүүргэхэгүйнь яагаа юм? — гэжэ асуухада:

— Гайхалшье үгы! Үбhэн ямсэ hалганажа бэрхэтэйл байна гэжэ бригадир Попов hэнгэргүйрюусана.

— Түргэхэнөөр түсэбөө дүүргэ колхозник бүхэнэй урагшаа зүдхэхада, энэ Поповой бригада ажал хойшонь татажа байха яагаашье юм! — гэлдэжэ, колхознигууд ядана.

Колхозой правлениин түрүүлэгш Григорьев июлиин 15-ай үглөөгүй бүрүүл байхада бригаданууд ябаба. Эндэ тэндэ хажуур соли хаана-яанагүй хажуурнуудаа абяан «гэлин-галин» гэжэ дүүлдэ

Энэ үедэ бригадир Поповой гэжэ участок дээрэ утаа уняаршье данагүй, hоб hонор, ганса үбhэн хүнүүдэй хурхиралдаха абяан

— Бригадир! Эндэ байна гүш? жэ нүхэр Григорьев шангаар хаш

— Эндэ өөб! — гэжэ отогой hүлэмхи хоолойгоор харюусаба.

— Бодыт, яаhамта, халуу ш байнал! — гэбэ.

— Урдинэ бэзэбди, үшөө эртэхэн бэшэ гү? — гэжэ Попов тэнюун хэлэнэ.

Бэшэ юумэ хэлсэхээ болижо. Григорьев бригадые хүл дээрэнь Үбhэншэн бодо бодоhоор сайшье бүр забдагүй хажуурнуудаа баряад сай тээшээ яаран гэшхэлбэ. Хүрэн сасу тадаа мэгдэн ажаллажа, хүн бүхэнэй га сабшаад, хүхюушээр хөөрэлдэн үглөөнэйнгөө сайлалга үнгэргэбэ.

— Ши бригадир! Иигэжэ хуваа хүнүүдээ эмхидхэжэ шадангүй. дэргэнь татажа байгааш. Хэрбэ хэбээрээ хүдэлмэреэ үргэлжэлүүлэ бригадирhаашь гаргуулхаб — гэжэ Григорьев шангаханаар хэлэбэ. байлсаhан үбhэншэн Григорьевой үгые тон зүб гэжэ нэгэ дуугаар

Тэрэнэй hүүлдэ хэдэхэн хоног байхада, Поповой бригадын участок үглөөнэй бүрүүлдэ утаан бүшхэжэ дуулдадаг болоо hэн. Мүнөө өнэ гээгдэлhээ гаража, түрүүшүүлэй ябана.

А. Шадаев, (манай хор

Армиhаа табигдагшадай жэшээ

Энэ оной май hарадa коммунист В. Б. Цыбиков гэгшэ Советскэ Армиин зэргэhээ табигдажа, түрэл «Пограничник» колхоздоо ерээ hэн. Нүхэр Цыбиков нар хахалхадаа 0,40 гектарай орондо 0,60 га hайн шанартайгаар хахалжа, нормоео 150 процент хүртэр дүүргэдэг байгаа. Мүнөө нүхэр Цыбиков машинаар үбhэ сай Тиихэдэ 3 га сабшаха байhан аа га сабшана. Армида мордохоео б Галсанов Гомбо гэгшэ Цыбиковhээ туугүйгөөр хүдэлмэрилжэ, тэрэнэй гэдэг нормые халяана. Тэрэ үдэр соо сабшажа байна.

Харюусалгата редакторай орлогшо Д. Д. ЛУБСАН

Республиканска радиодамжуулгын программа

Июлиин 29.

7.00 – Радиогимнастика. 7.20—hүүлэй мэдээсэлнүүд. 7.45 - Концерт. 8.00—Республиканска газетэнүүдhээ материалнууд. 8.35—8.58—Ород дуунууд ба хүгжэм. 17.00—Үхибүүдтэ зорюулhан литературна дамжуулга. В. Горбатовай „Дарагдаагүйшүүд“ гэжэ повестьhоо отрывок. (бурят-монгол хэлэн дээрэ). 17.15—17.28—Үхибүүдтэ зорюулhан дамжуулга. 19.00—Хүгжэм. 19.15—ТАСС-эй материалнууд. 19.30—Ород композиторнуудай зохеолнуудhаа концерт. 20.00—„Колхоз хоорондын социалистическэ мүрысөөн“ гэhэн темэтэй БМАССР-эй Верховно Советэй депутат нүхэр Фомкинагай выступлени. 20.15—Ленин—Сталин тухай литературна уншалга. 20.30—Ажалай резервнүүдэй hургуулинуудта залуушуулые таталгада зорюулhан дамжуулга. 20.45—Концерт. 21.00—Республикын колхознигуудта зорюулhан дамжуулга (бурят-монгол хэлэн дээрэ). 21.15—Хүгжэм. 21.20—21.30—hүүлэй мэдээсэлнүүд.

„ПРОГРЕСС“
«Щорс»

„ЭРДЭМ“
«Петр I»

Шулуутайн леспромхозой ОРС-ро
ургэлжэ хүдэлмэрилхын тула гла на бухгалтерай орлогшо, бу галтер, модошо дархашуул, (он дарьнууд, столярнууд, эдеэ бэлдэ шэд ба магазиниие даагшад хэрэ тэй. Абтаhан хүдэлмэришэд квар тираар хангагдаха юм.
Энээниие мэдэхэ адресынь: „Бу монголлес“ трестын УРС, кад нуудай таhаг, мүн сэхэ Шулуу тайн Леспромхозой ОРС-до хан дажа болоно.

Нютагай ажаүйлэдбэриин Министерствын hэеы дарадаг фабрика болбол hэеы гутал хэхын тула пре приятинуудhаа, эмхи-зургаануу hаа ба колхозуудhаа нооhо хэд шэнээншье абаха байна.
Энээн тухай иимэ адресаар хан даха: Улан-Удэ, Пристанска улицын 10, үгы hаа город № 2-8 гэhэн телефоноор мэдэхэ.

Улан-Удэ станциин изоляционно-пропускной пункт да санврач, фельдшер, дезинфектор нүүд, санитарканууд, кочегарнуу слесарьнүүд, электромонтернуу столярнууд ба моришод яара тайгаар хэрэтэй. Абтагшад квар тираар хангагдана.
Иимэ адресаар мэдэхэ гэбэ Улан-Удэ, Железнодорожная 12 үглөөнэй 8 часhаа 5 час болтор.

Общинонуудай палатада Греци тухай асуудалнуудта Бевинэй харюунууд

ЛОНДОН, июлиин 24. (ТАСС). Үсэгэлдэр общинануудай палатада компартиин гэшүүн депутат Пирэтин гэгшэ ямаршье эмэ соносхонгүйгөөр профсоюзуудай ажалябуулагшад, социалистнар ба коммунистнарые арестовалжа абажа байhан греческэ правительствын аашые хараадаа абажа. Грециhээ английска полицейскэ миссиие дуудахаа hананагүй ха гү гэжэ гадаадэхэрэгэй министр Бевинhээ асууhан байна. Бевин буруушан харюусаба.

Тиихэдэнь, полицейскэ миссиин Грецидэ байлга хадаа ашагтай зорилго гээшэ гү, али социалистнарые ба профсоюзна ажалябуулагшадые баримтагүйгөөр арестовалха ябадалай туhа дүхэм боложо байhандань Бевин этигэхэ гээшэ гү гэжэ Пирэтин асууба. Энэ асуудалдань Бевин харюу үгэхэдөө миссиин зорилго хадаа «ехэ туhатай байна» гэжэ хэлэбэ.

Грецидэ зүүнэйхидтэ ба хүдэлмэришэн ангида хэhэн мүнөөнэй добтолго туhатай зорилго болоно гэжэ Бевин тоолоно гээшэ гэhэн Пирэтинэй асуудалда харюу үгэхэдөө, греческэ правительство коммунистическэ партиhаа «бэеэ хамгаална» гэжэ баталба.

Hэгэшье центнер үбhэееэ гутаангүйгөө саг соонь хуряажа абаха

Кударын, Хориин, Хэжэнгын, Яруунын, Заиграйн, Баргажанай аймагуудайхид шамдагты!

★

АЙМАГУУДАЙ МҮРЫСӨӨН

Республика дотор Үбhэхуряалга ба силос даралгын ябаса тухай

БМАССР-эй хүдөө ажахын Министерствын мэдээн

Эзэлhэн hууринь	АЙМАГУУД	Үбhэхуряалга (процентээр)	Силос даралга (процентээр)
1.	Кабанскын	48,2	55,0
2.	Тарбагатайн	45,8	43,6
3.	Түнхэнэй	45,2	62,3
4.	Мухаршэбэрэй	41,8	51,9
5.	Бичурын	38,6	38,8
6.	Байкало-Кударын	37,0	37,4
7.	Кяхтын	30,0	76,7
8.	Иволгын	29,4	36,4
9.	Сэлэнгын	28,9	43,2
10.	Хориин	27,9	60,4
11.	Зэдын	26,9	39,6
12.	Прибайкальска	26,7	56,0
13.	Курумканай	26,5	18,9
14.	Закаменай	22,4	80,2
15.	Хориин	20,8	21,6
16.	Заиграйн	19,8	34,7
17.	Кударын	19,5	40,5
18.	Баргажанай	18,1	46,5
19.	Хэжэнгын	15,5	29,2
20.	Яруунын	15,1	14,1
21.	Баунтын	13,3	27,5
22.	Ахын	8,8	61,0
23.	Хойто-Байгалай	6,8	45,0
	Хамта:	25,9	45,2

«Республикын колхозуудта Үбhэхуряалга ба силос даралгые Үнгэргэхэ тухай» БМАССР-эй Министрнүүдэй Советэй тогтоолоор байгуулагдаhан саг болзорой мэнэ хүсэхээ байhан болобошье, июлиин 25-ай байдалаар республикын аймагуud Үбhэ тэжээл бэлэдхэхэ түсэбүүдээ арайхан 25,9 процент дүүргэбэ.

Үбhэхуряалгын хүдэлмэринүүдые хэтэрхэй муугаар үнгэргэжэ байhан аймагуud гэхэдэ. Хэжэнгын—15,5 процент, Кударын—19,5 процент, Заиграйн—19,8 процент, Яруунын—15,1 процент, Хориин—20,8 процент, Баргажанай—18,1 процент гэхэ мэтэ.

Тэрэнhээ гадна, олохон аймагуud саб-шаhан үбhэез удаан саг соо тармангүй хэбтүүлжэ, малай тэжээл бэлэдхэлгын шанарые болошогүйгөөр доошолуулжа байна. Тиихэдэ, Яруына, Хориин, Курумканай ба бусад аймагуud силос дараха түсэбөө таhалдуулха тухандань хүргөө.

Тиимэhээ аймагуудай партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органууд болбол энэ декада соо үбhэхуряалгын темпые эрид шангадхажа, малай тэжээл бэлэдхэхэ түсэбые нолхоз бүхэнөөр дүүргүүлхэ уялгатай.

Үбhэхуряалгада шефскэ туhаламжа

ВКП(б)-гэй ЦК-гэй февральска Пленумэй тогтоолой гараhанай hүүлээр «Совмонголторгын» Кяхтын конторо «Пограничник» колхозые шефтээ абаhан байна. Хабарай тарилгын үедэ конторын начальник нүхэр Яковлев шефтээ абаhан колхоздоо өөрөө ходо ошожо туhалдаг байхаhаа гадна, мүнөө бэлэдхэл hайнтай нүхэдые эльгээжэ, бригаланнуудаар хөөрэлдөө үнгэргэхэ, «дайшалхы хуудаhа» гаргаха болон социалистическэ мүрысөөе эмхидхэлгэдэ үргэлжэ туhална. Гадна, Заготзерногой пунктhаа хүрэнгын таряа шэрэхэдэнь автомашинараа 242 центнер таряа зөөжэ үгэhэн ба 10 центнер хартаабхын хүрэнгэ тус колхоздо үгэhэн байха юм.

Hаалишад үбhэхуряалга дээрэ

«Пограничник» колхозой (Кяхта), hүнэй товарна фермын hаалишад Бурят-Монголой ажалшадай нүхэр Сталинда бэшэhэн бэшэгтээ абаhан уялганууdые гүйсэдхэхын түлөө тэмсэжэ байна. hаалишад Дансарунова, Тугутова, Буянтуева, Ранжурова гэгшэд тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын түлөө үүрэй хираанаар үнеэдээ hажархеод үбhэнэй хүдэлмэридэ гаранад.

Эдэнэр 0,40 га сабшаха нормотой байгаад, Буянтуевань 0,62 га, нүхэд Дансарунова, Тугутова, Ранжурова гэгшэд 0,45 га сабшанад.

А. И. Кауров.

★★

Үбhэхуряалгын шиидхэхы үдэрнүүдтэ

Торинин аймагай Нарынска сельсоведэй «Путь Ленина» колхоз (правлениинь түрүүлэгшэ Р. Григорьев) үнгэрэгшэ жэлдэ үбhэ тэжээлээр дуталдажа, нилээдгүй олоп толгой мал тураahан ба хоролто хэhэн байха юм.

Мүнөө жэлдэ тэрэ алдуугаа hургаал болгожо абаад, үбhэ хуряалгада эмхитэйгээр орожо, 400 га сабшаад байна. Тиихэтэй хамта тармалга ба hурилэлгые нэгэ жэгдээр ябуулна.

Энэ колхозой үбhэхуряалга дээрэ 120 хүн хүдэлмэрилнэ. Тэрээн соohоо 70 хүн гар хажуураар сабшахадаа, олонхинь нормоео ү